

Omid Esto

Huseyîn Karakaş

Vate

Karakaş

OMID ESTO

Huseyîn Karakaş

Kitab: 19

Hikaye: 7

Omid Esto

Huseyîn Karakaş

Çape: Berdan Matbaacılık

İstanbul, Tebaxe 2006

Edîtor: Deniz Gunduz

Mîzanpajviraşttox: Deniz Gunduz

Grafikviraşttoxa Qapaxî: Nuran Gundoxdu

© Huseyîn Karakaş

ISBN: 975-6278-08-0

Resimê Qapaxî, tabloyê Tekîn Fîratî yo ke nameyê xo "Digan" a.

Weşanxaneyê Vateyî

Adrese:

Katip Mustafa Çelebi Mah.

Tel Sok. No: 18 Kat: 3 Beyoğlu/ İstanbul

Tel: 0212-244 94 14

E-posta: kovaravate@yahoo.com

Tedeyî

Huseyîn Karakaş Kam o?.....	5
Xewf.....	7
Wayîrê Hênîyê Mamedî.....	27
Xopan.....	33
Serê Tumê Pîlî ra.....	43
Omid Esto.....	51
Tirankî.....	59

Huseyîn Karakaş Kam o?

Serra 1968 de, qezayayanê Sêwasî ra Kangal de, “Dewa Derî” de maya xo ra bîyo. Heta çarês serrîya xo dewe de mendo. Dibistane qedênaya, peyê cû ameyo Îstanbul û tîya karanê cîya-cîyayan de se karker gurîyayo. Wexto ke karkerîye kerda kewto faalîyetê sendîkayan mîyan zî. Ey, hetê ra karkerîye kerda hetê ra zî xo bi xo wendo. Çi edebîyatê tirkan ra çi edebîyatê dinya ra bo zaf nimûneyî wendê. Tena eserê edebî ney, zaf eserê sîyasî zî wendê.

Heta serra 1991î mîyanê faalîyet û xoverrodayîşê karkeran de bîyo. 1991î ra pey kewto mîyanê têkoşînê xelisîyayîşê şarê Kurdîstanî. 1996 de Îstanbul de ameyo tepîştene û kewto hepîsxane. Derheqê ey de seba dayîşê cezaya îdamî dewa ameya akerdene û na dewa heta serra 2006î dewam kerdo. Peynî de dewaya ey cezaya idamî ra çerixnaya cezaya muebbedî. Nika "Kocaeli 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevi" de hepsî yo.

Huseyînî serra 1996î de dest bi nuştişî kerdo. Heta ewro kovaranê Ütopya, Yurtsever Gençlik û rojnameyê Özgür Gündemî de nuştayê ey bi tirkî, kovara Vateyî de zî hîkayeyê ey bi kurdî (kirmanckî) vejîyayê. Hîkayeyê ke nê kitabî de yê, kovara Vateyî de vejîyayê.

Huseyîn bi tirkî zî hîkayeyan nuseno. Serra 2002yî de "Musabeqaya Hîkaye û Şîranê Tirkî ya Desine ya Hüseyin Çelebi" de seba hîkayeya xo xelata dîyine girewta.

Xewf

Dest û bazîyê dewijan pistin de girêdaye mendî. Xeylê keyeyan hona kar û tîdarekê xo nîkerdbî ke zimistan nîşt qolinc. Vewre zaf xirab kerdbî pira. Hayleme û çîkîye ginê cinî û camêrdan ro. Hergû fek ra qîsayê vejîyêne. Tayê dewijan arê, genim, ard vatêne tayêne kî (zî) velg, kolî, koçen. Vewre da-des rojan de şana mîye. Veng û vazê dewe birîya; yê teyr û turî kî. Meydan va û pukî rê mend. Şewe û şodir guvayîşê vayî bî. Ko û gêrisî, dar û ber, her çî binê vewre de mendbî.

Tîdarekê zimistanî amo dîyene yan nîamo? Werdena mal û mulî esta yan çîn a? Heta wisarî, heta wextê pîvok û şingan, sosin û gulşînan, qeremux û şîlanan, sung û ribêsan çî yeno çîyî ser? Se beno, se nîbeno? Kam mireno, kam maneno? Mîyanê zimistanî de kam fikirîno ke nê persan pers bikero.

Vewre ameybî sey gayê çîmsûrî mexel bîbî. Çêra nêzdîyê ci bi. Şo verê pirke de tîkmîş bi û vaje "oha, oha".

Kam çi bese keno? Manga merda, xape biriya. Zanû bikuyê kî se beno? Pozxinîye ver bibacîye kî kam vînen? Çînebîyayîye û bêkesîye kewta va û varîşî ver, bîya semê nêçareyan. Şewe-şodir va û varîş, puk vay dêne. Şuye, kert, tum û kaşan de vewre kertug bi kertug erzîyaya pêser. Xewfê hewrêsi (vewrêsi), tersê kurasê sîsi yo. Pejna xo megino zereyê kesî ro. Serdê merdene, sey sîya elkan şewe keweno leşa insanî. Dewran dewrano verên nîyo. Camêrdê ke bazûyanê xo bisemernê we, bivazdê kar nîmendê. Verê bîyêne, bêçikanê dewijan pêruna Cem musnêne.

Cem kokim bî. Kewte bî. Cem endî Cemo verên nîbî. Serrê xo dêm dîyabî şîbî. O, axirê emrê xo de bî. Serrê xo resaybî hewtayî. Ancîya kî kar û gureyê xo ra nîvisîyêne. Heme kar dest ra amêne. Dîkanê şodirî de wustêne ra. Karê xoyo verên, adirwekerdene bî. Pêruna ra raver lojina ey dû kerdêne. Her roje, adirwekerdene ra dima, şîyêne velgêra ra di-hîrê cemayî velg ardêne, verê keyberî de kerdêne vila û bizî verdêne ser. Bizan cîfê (solixê) de velg kotêne û hejikê rutî vewre ser o mendêne. Dima ey bizî kerdêne zere û hejikî kerdêne binê çengê xo, şîyêne verê lojine. Karê ey zimistanî no bi.

Sey dewijan pêruna Cemî kî velgêra xo payîz ra nîjnêne. Qet tîdarekê xo kem nîmendêne. La a serre karê xo sey verên nîşîbî. Bese nîkerdbî ke tîdarekê xo bivîno. Tenya o kî nê, dewe pêro bêtîdarek kewtbî zimistan.

Bêvengîye sey vewre nîştîbî dewe ser. Cîranî bese nîkerdêne şêro keyeyê cîranî. Dewe çokşikite ancîyaybî verê lojine. Pêruna pozxin-pozxin çim verdabî adir. Vanê

"Keyeyo dewlemend dûye lojine ra nas beno". Lojinarê dewe ra dûyê darîyêne we ke heta a serre o dîyar de kesî henên nîdîybî.

Pozxinîya dewijan vêşanîya malî rê bîye. Eyam bêbext o. Vewre bîya sey cinawirî, roje bi roje erzîna pêser. Eşkera bî ke no zimistan sey verênan nîşono. Zaf kesî zerrîya xo de vatêne: "No ke xora wina şî, eskifle ke mal û mulê ma zere de qirr beno, qedîno. "

Hona aşma gucige bîye. Yê zaf keyeyan velgê xo qedîyabî. Bi cema ney-ey yewbînî (jubîn) ra girewtêne. Dewijan zanêne ke bi awa biroşî kemera arîyê nîçerexîna. Dewijî zanê are bi çi çerexîno feqet çimê kesî nîbirmeno vejîyo raste, qisayê vajo. Çunke pêruna zanêne ke yew (ju) ke bivejîyo vajo "No kar munasib o", pêro solixe de gêrenê (cêrenê) ra ey ra vanê: "Hah! Datîzayî (derezeyî) qisaya weşe vate. Na dewe de to ra ber (teber) kes bese nîkeno nê karî bikero. Mevinde, çuyê xo bigîre (bice) ver kewe."

Tengasîya dewe sey şîya vewre verê çiman de bîye. Ganî (gerek) bizî biberdênê birr (daristan). Biberdênê ke bizan birr de koçen biwerdênê. La no kar kî karêde çetin o. Çelxeyê birrî temitaye vê. Çixir, rêçe. . . Boya Heqî teba çîn o. Dar û berê birrî kî binê vewre der o. Ey ra raver kî xewfê hewrêsi.

Cemî, şewe heta sodir çimî nînaybî yewbîn a. Ancîya kî heta dîkan nîwend cile ra nîvejîya. Çitur ke dîkan veng

fışt ra xo, Cem xilê serê xo bî. Adirwekerdiş nîame vîr. Winî hêrsin bî ke lew û pîrnîkê xo erd ra kaş bîyêne. Teber ra guvîya vayî amêne. Zereyê keyeyî sey teberî serd bî. La sireyê serddeçiyayîşî nîbî. Çitur ke sulendîra xo ante, şemuge ser bî rast. Pejna linganê ey ver qirayî û telaşe kewt bizan. Vengê bizan ver Cem hîna (daha) zaf hêrs bî; bi keyber ro, bi zingîye û tingîye kerd ya û vejîya teber. Vaydayîşê vewre sey xençerîya tûje dev-rî lişt. Vayî heta şodir verê keyberî vewre ra nijnaybî. Cemî çitur ke gama xo eşte, tîkmîşê vewre bî, mend. Roje hona nêbîbî zelale. La o hay rê şewe-şodirî nîbî. Vewre çir kerde û şî leyê velgêre ke çi velgêr a! Cayê velgêre de vayî vewre vay dêne. Cemî bi xo kî zanêne ke herinda velgêre de gilê velg çîn o. Ancîya kî heta uca şî. Nata nîyada, bota nîyada û xo bi xo va:

-Ez de girestayê pîyê şima n. . .!

Û vengê xo birna.

Binê pukî de xeylêk fikirîya, dewijanê xo ra Bet ame vîr. Aye de huya û reyêna vajirîya:

-Mi gon de to ra kerdêne Beto!

Û vera xo şanayî mîyanê dewe.

Bet xorto vîstserre bî. Xurt û çêr bî. Cemî, dewe de pêrunê ra ziyadeyêr ey ra hes kerdêne.

Cem şî, zingîye nê ro keyberê keyeyê Betî. Bet xilê serê xo bî û vost. Hona nîreştî keyberî ke Cem dot ra qîrra:

-Beto!

Betî zing va kozê keyberî ant û piştî ser kerd ya. Va:

-Çik o Apo Cem, se bî?

Cemî va:

-Xirrê herî bî!

Û sey vayê pukî kewt zere.

Desinde pîya şî verê lojine. Betî taf de kolî nay ro tiramî ser, kile kerde berz. Cemî tenê destê xo kerdî germ û vajirîya:

-Nê ero Beto! Mal û mulê ma ges de qirr bî. No wina se beno?

Betî va:

-Yê ma kî o hal der o.

Ey hona qîsayî xo nîxelisnaybî ke o hêmê (yemê) banî ra vengê maya xo ame.

-O kam o no şodir ra zingîye fişta keyber?

Betî va:

-Ap Cem o, dayê.

Vengê maya Betî reyêna nêvejîya.

Cemî ancîya va:

-Çayê ma malî meberîme berr?

Û çimî ardî ro rîyê Betî.

"Beno ke. . .", va Betî vengo nîştkek ra. Xeylêk bêvengîye ra dima ancîya va:

-Cîranî se vanê?

Naye ser ra Cem hêrs bî, bi vengêde berz va:

-"Cîranî" vano! Çi cîranî! Nê binerdî nîtorenê vejîyê verê keyberî. Kotî ra malî berê berr?

-Min û to ya nîşkîme Ap Cem. Vewre zaf a. Çar-panc rojan ra raver ez şîya zêrencan. Diramê mend ke ez puk de bixeniqî. Vewre her çî temito. Gereke ma xo de huyan

berîme, birr û çekeman yadîme ke mal boro. Ez coka vana "Min û to bese nîkenime".

Aye de Cemî da zanûyanê xo ro. Dima bi vengêde janin vajirîya:

-Heywax hey! Kokimîye çitur çokê mi şikitî!

Zereyê Betî veşa.

-Ti xo medejne Ap Cem. Hal kenîme.

Veng û vaz birîya. Sukunêde giran ronîya. O mabên de maya Betî amê. Cem û maya Betî amver bî. Çimê kokime çitur ke gina Cemî, bi huyayîş va:

-Nê hophopik, çayê bîyo qîje-qîja to?

Cemî sereyê xo çarna, rîyê kokime ro nîyada û va:

-Qey zêvzekîya naye?

Û rîyê xo çarna lojine.

Kokime nîyada ke keyfê Cemî çîn o, qîsa derg nekêerde. Şîye kenarê dotênî ra çaydane kerde pîrr û arde dêwezan ser o nê ro. Dima ban ra vejîye şîye.

Betî destê xo na zanûyê Cemî ser û va:

-Ap Cem, ti zana çi ame mi vîr?

-Çi?

-Xebere bidîme dewijan. Keyeyê de ronîşîme, na mesela ser vatena înan çik a, goşdarî bikîme. Aye gore bifikirîme. Wina bikîme hol beno. Ti se vana?

-Ez bi xo nê binerdan ra bêomid o. Ancîya kî ti zana.

Awa çaydan girîye. Bet wuşt ra lepê çay arde, eşte ci. Maya xo kî amê. Solixê de ara kerde amade û heme hîrêne dormeyê xonça girewt. Araya xo hakron û toraq bî.

Ara ra tepîya Bet wuşt ra, kewt mîyanê dewe, keye bi

keye fetilîya. Heta peroj camêrdî pêro keyeyê muxtarî de ardî yew ca û cemat viraşt.

Dewe de camêrdo ke xo ser fer o, Alo Sûr bî. Hal û wextê xo xeylê baş bî. Kar û gureyê xo ca de bî. Muhtacîya xo mal û bizan rê kî çinê bîye. Alî berz-berz rîyê dewijan ra çimî fetilnayî û va:

-Nê, bira nê! Şima xo şaş kerdo? Na vewre û puk de kam bese keno bizan bero berr. Birrşîyayîş merden a. Kam hende canê xo ra bêzar bîyo? Şuyî û tuman çitur kertug girewto, Heq zano. Birrrşîyayîş karê aqilî nîyo. Se bikîme? Mal qirr beno va (wa) qirr bo. Destbera ma ra çi yêna ke? Heqî çitur ke vato, winî (henî) beno. Dêmak ke qederê ma de na roje kî bîya.

Dima dest eşt cebê xo, cixarayêda derge vete û fişte ra ci.

Alî ra dima yew mêrdeko kokim û erdîşsipî gêra ra Alî ser, bi vengêde berz va:

-A senê qîsa ya ti kena bira?

Alî xo çarna, temaşe-temaşe rîyê kokimî ro nîyada û winî mend.

Kokimî va:

-Çitur yeno fikrê to ke ti vana "Va mal şêro qirr bo?" Însan caran qirrkerdena malî qeub keno? Kam ke vano "Birrşîyayîş destbera ma nîna", va rayîrê (raya) bînî vajero.

Bet û Cem pê vatena kokimî şa bî. Tenê bêvengîye ra dima yewê binî qîsa girewte:

-Çimê mi kî nîbirneno. Çixir-mixir çîn o. Însan çitur

ke gama xo bierz, vewre de beno vîndî. Tenya rojê bo, belka vaji "heya". Feqet no kar karê rojê-di rojan nîyo ke. Ma yo ke heta wisar şîme-bêrîme. Nê, nê. . . Çiyêde bin persenê, na saete mi vîr de teba çîn o, va û lingê ante binê xo û bî tir-top, winî mend.

Ancîya bêveng mendî. Ti vanê ke oda îp-îssiz a. Pêro xo zere de fikirîyênê. Hetê de qirrbîyayîşê bizan hetê de kî va û puk, xewfê hewrêsi û qir-kewebîyayîşi. Kes nîşikîno ke qisayê vajero. Ema tebanêvatene kî qet nîbîyêne. Cem cayê xo de sey hophopikî erzîya we û va:

-Merdimo ke kewt reqes, dest dano we û bêçikan şeq-
neno. Mi ke des bizî nîvetî wisar, çayê xo merdim bihe-
sibnî ke? Vernîye (virêndîye) ra nat mi karê na dewe ra
boya Heqî teba fam nîkerd. Şîma çitur Heqî ra nîtersenê û
vanê "Mal mireno va bimiro şêro". Caran qisaya winasi
(nîyanêne) ameya vatene.

Û murxê xo kerd tirş, lew-pirnikî verday ro û rîyê xo çarna.

Vatena Cemî ra tepîya, yew dewijê binî qet wext nîvîyarna, va:

-Rast a Ap Cem, vatena to rast a feqet xo vîr ra meke;
ma nê mîyanê veyvî der îme nê kî seba reqesî ameyîme
têleye. Aşma gucige ya. Ma xo şaş kerdo ke ma no xisim
û xezeb de bizan berîme birr. Meşte şîme cayê de
bicemedîme, yan kî binê hewrêsi de bimanîme, kes bese
nêkeno meyîte ma kî bivîno. Bize raver a, yan canê ma
raver o? Nê, nê. . . Ez canê xo bize de nîvurînena va û
vengê xo birna.

Cem cayê xo de dîn û îmanî ra kewtbî dûrî. Hêrsan ver erzîyêne we. Mêrdêkî çitur vengê xo birna, Cemî sey xisimî fek çarna û va:

-Nê ero binerd, hewrês çik o? Ti qalê çi hewrêsi kena? Kamî hesno ke tersê hewrêsi ver şarî malê xo dayo qirrkerdene. Ma ti çitur zana ke hewrês qurifino? Ti û êyê sey to hewariye xo rê kenê mane. Tew, tew, tew! Camêrdan de sêr kere! Qalê pintî û gendîya xo nîkeno, hewrêsi xo rê keno mane. Ez to rê û înanê ke sey to fikirînê rê qisayê vajî: Hewrês mequrifiyo kî şima bi ter-sonikîya xo ey qurifnenê.

Dima ancîya lew-pirnikî verday ro, rîyê xo çarna.

Umrê Cemî zîyadeyêr şîwaneyîye de vêrdî. Ko û wareyê dewe kamecî ca de zaf vewre gêne (cênê) û benê kertug, hewrês ke bêro kotî ra yêno, şewa salaqe, nermayîya vewre, êrxuçe, yan kî kamecî eyam de zerencî pê gêrinê, ey weş zanêne. Kokimîye ver dest û payê xo zaf karan ra antibî. Coka rew-rew zerrîya ey bîyêne teng û miradîyêne. Coka hophopikîye kerdêne û cayê xo de erzîyêne we. Dewijan pêrunê xuya ey baş zanêne. Cem çiqas ke giran qisey keno bikero, kesî nîgirewtêne xo ser; huyêne û vêrdêne ra. A roje kî qisayê ey giran bîy. Qisayê xo vatî feqet fayde nêkerd. Qiseykerdena ey ra tepîya dewijî bîbîy di belî û qelibîyay yewbînî ver. Her sere ra fikrê, her fek ra vengê vejîyêne.

Zaf dewijî bîbî sey kemera sîyaye. "Nê" vatêne, sew-bîna teba nêvatêne. Êye ke vanî "Malî benîme birra" bîbî şêr, nîştîbî yaxeyê ê bînan. Muxtar kî bîbî hetdar. Kes

nêmendbî ke mabên kewo. Yewbînî nata ant nêbî, bota ant ancîya nêbî. Fek çarna, qisayî şanayî yewbînî. Waştênê ke yewbînî bidejnê. Destbera biamêne, yewbînî ra zolî kerdênê we. Qisayê yewî yewî rê nêmendbî. Fekê yewî ra ke qisayê vejîyêne, yewê bînî cewab resnêne ci.

Roje vêrdbî, şîbî. Dewijî hona gama verênê de bî.

Axirê pêro qefilîyay û veng û vazê pêrunê birîya. Kesî kesî de omîd nêdîyêne. Zaf kesan xo zere de vatênê "No çi qedayo sîya bî? Ma kotî ra soyayîme ci? Nêxelisna ke wurzîme şîme keyeyanê xo."

Veraşan bî. Teber ra puk vay dîyêne. Betî sereyê xo dard we, pencere ro matê teberî bî. Va winî jîbêne ke esteyanê însanî tezî kerdêne. Betî xeylê vengê vayî goşdarî kerd. Dima çimê xo rîyê ronîştayan ro fetilnayî: Alê Sûrî, xo ser fer, tutin vay dêne. Kaleka ey a raste de Heydo Kej ronîşte bî. Heyd koçekê Alî bî. Tim fekê ey ra qisey kerdêne. Kaleka Alî ya çepe de kî Avdo Çolx ronîşte bî. Çimî şanaybî erd hurdî-hurdî tozbe antêne. Nê hetê Avdî û o hetê Heydî de Heso Qerece û Daş ronîşte bîy. Daş xeylêk kokim bî. Erdîşa xoya sipîye sêne ra axme bîbî. Nê hetê Daşî de Cem ronîşte bî. Pozxin û miradîyaye asêne. Betî çitur ke çimê xo çarnayî ci, ameyî têçim. Betî çimê xo remnayî. O, vera Cemî vileçewt bî. Coka çimê xo remnayî. Xo bi xo vatênê: "Ez bîya sebebê pêserameyîşê nê cematî. Ez qet nê cîranan nas nêkena? Mi çitur na xeletîye kerde?"

Betî reyêna sereyê xo dard we, nat û dotê xo ro nîyada ke ronîştayî yew pay de cayê xo de nata-bota xixzizînê.

Eşkera bî ke waştêne rawurzê. Kamî rê çi bizê Cemî û di-hîrê cîrananê bînan ges de qîrr bîyê. Eyînê Alê Sûrî û qefleyê ey der o? Heme çi hebinê xo ra gîredaye yo. Zerrîya kamî kamî rê veşena? Kam kamî rê vano "Heq karê to rast bîyaro"? Bet xo xo de gîrîyêne, fîrsend fetilîyêne.

Wayîrê keyeyî kî cayê xo de nata-bota xîzîyêne. Binê çîman ra ronîşteyan ro nîyada û xo xo de vajîriya:

-Nê, zerrîya kesî çîn a fekê xo yakero.

Feqet sebrê ey bi xo nêmendbî, va:

-Nê ero çayê ti vana ma yewbînî ra merdimî dê waro, na bêvengîye çik a?

Qisaya ey ra dima Alê Sûrî va:

-Eke vatena kesî çîn a, wurzîme şîme keyeyanê xo.

Vengê Alî çitur birîya, Betî bi vengêde zelal va:

-Keyeyê ma de des bizî estê. Ez sey nameyê xo zana ke wisarvetene girêdayeya birberdene ya. Malê mi, mi çim de zaf qîymetin o. Ez texmîn kena ke yê cîranan pêrunê wina yo. Feqet no cemat de mi fam kerd ke tayê dewijê ma bîye dewlemend. Winî bîye dewlemend ke qîrbîyayîşê malî rê benê razî. Nê bira! Va mal pêro hetê de bimano, ez merdena yew tuşkî kî nêgêna xo çim.

Nê qisayan ra tepîya, reyêna rîyê pêrunê ra çimî fetil-nayî. Dima, fekêna qîsey kerd. Hergû vatiş ra tepîya vengê xo tayêna bîynî berz. Winî hûmarîtêne ke ti vana fek ra çikî perrêne. Dewijê ke vanê "Malî meberîme bîrr", ey înan ro adîr varnêne. Qîseykerdena Betî dima bêvengîyêda giranê ronîyaye. Alî û belê xo ti vana cemedîyaye bîy.

Kardî kamî ro biginaynî "ih" nêvatêne û dilopê gonî ci ra nêamênê. Ema rîyê Cemî û çar-panc dewijanê bînan huya. Gamê ra tepîya Cemî bi keyf va:

-Mi gon de to ra kerdêne. Xizir bo ke vatena to ver astikê mi aresîyay!

Û vengê xo birna. Gamê fikirîya. Ti vana qey çîyêde newe amo vîr; rîyê xo reyêna bî tirş û tal, winî va:

-Dewe tirrekan rê menda! Tirrekan tersê hewrêşî nayo xo zere. Rîyê xo ke bigêro, sey veyveka newîye kewenê peyê perdeyî. Çayê na dewe de da-des camêrdê sey Betî çînê bê? Ax ez. . . Ezo verên bîyene ke şima bidîyênê mal çitur şono bîrr.

Wina va û hesre ante.

Diramê ra dima çimê xo tîkmîşê rîyê Avdî û Heydî kerdî û va:

-Nê ero şima nêşermayînê? Meşte-bîro êl-qom tû nêkeno rîyê nê dewijan? Eke şima Daşê kokimî û mi ra nêşermayînê, aha nê lacekî ra şerm bikerê!

Û bi destê xo Bet musna.

Qisayê Cemî sey teliyê şîlane dirbete nê ro Avd û Heydî. Her di kî bîy sûr û şermîyayî. Reyîna veng û vazê pêrunê birîya. Wextê ra tepîya bîy vila, şîy keyeyanê xo.

Bet û Cem pîya vejîyay teber. Mexreb newe kewtbî. Her di kî şa bî. Bet vernî de, Cem dima, şana çixirê keyeyî ser. Çixir verê keyberê Betî ro vêrdêne ra û şîyênê keyeyê Cemî. Xeylêk ke bî nêzdîyê keyeyî, Betî va:

-Ap Cem, şime keye, şamîya xo biwerîme.

Cemî va:

-Nê, nê, berey (herey) o, ez şîrî keye.

Nişka ra Bet huya, Cemî tenê goş na ser û va:

-Nê ero çi bîya hîrqe-hîrqa to?

-Pê to huna.

-Çayê?

-Qisayê ke to Avdî û Heydî rê vatî, ê ameyî mi vîr coka.

-La-law ca verde ê tirrekan! Heyd û Avd çik ê ke. Sox kercikê qina Alî yê.

Hîrqaîşê Betî her ke şî bî zîyade. Winî reştî verê keyberî. Bet kewt zere, Cem kî qet nêvindert û vêrd ra şî keyeyê xo.

Huyayîşê Betî zere de kî nêvindert. Maya ey mat mende, ema teba kî nîva.

Bet qet solixê nîvindert. Nata ame lekanî vetî, bota şî kulike û egale arde. Reyêna gêra ame ke dest de yew dareya newîye esta. Betî tîdarek dîyêne. Maye fam kerd ke laj amadekariya karê keno. Kokime xo bi xo ra persê, boya Heqî teba nêame vîr. Çik o, çik nîyo hona fikirîyêne ke lajê xo gêra ra ci ser û va:

-Dayê, pûçê minê rêsin û lepikê minê tiftikinî kotî yê? Ti bese kena mi rê bîyara?

Mayê gêrê ra ci ser û va:

-Na şewe no çi hayleme yo ti kewta ci?

-Şodir ez malî bena bîrr.

Qalê birrî çitur kewt goşê maye, cayê xo de çikiye û va:

-Wîîy! Kemer û kuçî mi ro bê! Nê lajê mi, birrşîyayîş çik o? Na vewre û puk de, no serd û cemed de, no hewa de

caran beno? O Cemo hophopik dest kuwno piştîya to ra, ti kî winî zana ke beno. To xapnenê biko, to xapnenê! To xapnenê finê ver, ê bi xo sey pişînga qineveşayîye binê manqale ra nîvejînê.

Bet ame bî kokime ro, givişnê, pê şa bî û bi huyayîş va:
-Reyê Pulê de nîyadê, çi Pule ya! Haylemeyo ke kerd têra.

Maya xo reyêna miradiye û va:

-Lawo, Heqî kena zevzekîye meke.

Nameyê maya Betî, Pule bîye. Bet ke pê şa bîyêne, nameyê kokime vatêne. Na rey kî winî kerdbî. Şabîyayîş ra tepîya kokime tenê bîye nerm. Wuşte ra, şîye sandiqe kerde ya, citeyê pûçî û lepikê neweyî vetî ardî. Her di citeyî kî bi destanê xo viraştibî. Her di kî ornagin û nexşên bî. Ornagê pûç û lepikan heskerdiş o, zertenikî ya, kezzebveşayîş o.

Betî her di citeyî girewtî verê xo de nayî ro, destê xo kerdî tira. Nermîya rêş û tiftike zereyê xo de hîs kerde. Genco vîstserre çik o. Zereyê xo sey çimeyê zîyar o. Ge heskerdiş û huyayîş der o ge kî şîn, şîvan û berbîşê zerrî der o. Bet kî henên bî. Nika pûç û lepikan ser o keyf û eşq de bî. Wust ra, lewe naye destê maya xo ra û destê aye na çareyê xo ra, va:

-Destê to weş bê daye. Maya kamî sey to wayîrê hunerî ya? Maya kesî sey to hes (sînayîş) û lîlekanê xo kena neqîş, pûç û lepikan ra varnena?

Vatena Betî ver zereyê kokime veşa û berbîşê aye ame. Winî keleberbî va:

-Betê mi! Ez to rê kor bî! Meke biko, meke!
Serehuşkîye meke, maya xo goşdarî bike! Çikê to rê mal?
Birrşîyayîş çikê to rê? Şonê se kenê va bikerê. Heta binê
cehenemî rayîrê xo esto. Qirr beno va şêro qirr bo!

Betî nîyada ke kokime nîvindena, reyêda bîne bî ro
ci, givişnê û va:

-Pulê, Heqî kena ke bes o. Endî ca verde na pozxinîye!

Vatena Betî rê kokime hêrs bîye:

-Ez gîyî (cî) de girestayê pîyê to kerî! Vatena to
vaten a.

Hîrqiye ginê Betî ro, pêt-pêt huya.

O şan kokime heta nêmeyê şewe verê Betî de wend.
Feqet diramê kî fayde nîkerd. Qerarê Betî qerar bî. Xiziro
kokim kî biamêne ancîya nîşikîyêne qerarê ey bivurîno.
Kokime nîyada ke vatene fayde nîkena, vengê xo birna û
şîye cilî ardî, fiştî ra.

Betî sertenê xo vet û piştî ser bî derg. Her di destê xo
binê sereyê xo de resnayî pê. Misqalê hewn çiman de çînê
bî. Karê şodirî rê fikirîyêne. Xo bi xo vatê "Ez malî kotî ro
berî birr ke hewrêsi ra dûrî bimanî?" Sere de no pers, winî
hewn a şî.

Va heta lêlî şodirî sey vergî dormeyê dewe de zurra.
Kokime peyê soba de goş nabî vengê pukî ser, heta şodir
çîzê. Ge-gane xo bi xo duayî kerdî, ge-gane kî hêrs bîye,
zewtî dayî Betî û pîyê Betî ro. Pîyê Betî rew ra merdbî.
Kokime bi çar domananê xo binê banî de mendebî. Bet
domanê xoyo qij bî. Domanê xoyê pîlî zewejîyaye bîy û
dewe ca verda bîy şibîy şaristanan. Bet ezeb bî. Roşt û

omidê aye bî. Ustin û hezanê keyeyî bî. Destê kokime de tenya o mendbî. O kî bîbî koçek û kewtbî mîyanê dewe.

Bet şodir saete heşt de hîşyar bî. Solixê de kincî dayî xo ra û vost teber. Eyam bîbî nermayî. Va tenê kewtbî. Hurdî-hurdî vewre varêne. Betî xo bi xo va "Eyam weş o" û gêra ya, kewt zere. Kokime ara nay bî ro. Nîşt ro, taf de werd, wuşt ra. Pûçê rêsinî antî zanûyan û lekanî kerdî xo linge, qayîm girê dayî. Şî axure û şerteyê bizan kerd ya. Bize heywanêda seretîk a. Serd û sext ci rê çî; bi vazdayîş û kay qine eşte we û şî teber. Bet pê şa bî û xo xo de vajirîya:

-Çayê kay mekerê, na vewre de kam ke şêro bîrr kay keno.

Dima kî vengê xo kerd berz:

-Dayê!

Veng û vaz nîvejîya. Betî reyna va "dayê", kokime amê. Çimê Betî çitur ke gina aye, va:

-Dayê, dabançeyî bigîre (bice) bîya.

Kokime sey dabançeyî peqê:

-Çi dabançe yo! Ti dabançeyî se kena? Cemo hophopik dest kewno piştîya to ra; ti bîya qeda, kewta koçika mi!

Û xeylê kî xeberî dayî. Dima keyber girewt û çiman ver ra bîyê vindî.

Keyfê Betî qet xirab nêbî. Bi xo şî dabançe girewt. Çarêsinêde baş bî. Carcur ant, qerşunan ra nîyada; qerşunî kêmî nêbî. Carcur ton da ca, dabançe kerd mîya xo ver û vejîya teber. Bizî şanayî xo ver, çixir ro ramitî, ardî cuwewanê dewe ser. Çimê dewijan çitur ke gina Betî û bizan, hayleme kewt de. Tayêne nat ra tayêne kî dot ra veng dênê:

-Nê ero Beto!

Betî hona vengê xo nêkerdo, "Çik o? Ti malî bona birr?", va yewê bînî.

Bet winî fekgirêdaye mend. Feqet dewijan yew pay de vatênê:

-Meke ez kî yê ma raverdî.

Cemî kî malê xo şanaybî xo ver ardbî. Mabên ra zaf wext nivêrd ke dewijan pêrunê mal verda ra. Keyfê Cemî zaf ame, va:

-Beto!

Betî hona fekê xo nîkerdbî ya ke Cemî dewam kerd:

-Mî gon de to ra kerdêne Beto! Ti kî mebê na dewe xan û xirabe ya.

Û berz-berz huya.

Alo Sûr kî amebî. Cemî çimî çarnayî Alî û va:

-Xiremalo Alo, çitur rîyê to gêno ti vejîna teber! Vizêr vatênê "nîbeno", ewro kî heme çî kerdo xo vîr ra, mal şano xo ver ardo.

Betî dot ra nîyada ke Cem raver şono, vatena ey bir-naye û va:

-Ap Cem!

Cem gêra bi Betî ser, va:

-Vaje ez heyran.

-Eyam senîn o, huyî û dareyan xo de bigîrîme?

Yew ke seba karî Cemî ra persê bipersaynê, o zaf şa bîyêne. Na rey kî winî bî. Xo nat û bot çarna û va:

-Eyam weş o, weş o. Ema ancîya kî hedar bibê! Huyî û dareyan kî xo de berê. Heq teala karê şima rast biyaro.

Yamû, yamû! Cayo ke vewre zaf a, uca ra dûrî vinderê.
Hewrêsi xo vîr ra mekerê!

Di gencê bînî ameyî leyê Betî, heme hîrê kewtî malî ver. Panc camêrdî kî dima bî. Vewra xame çir kerde, heta geme şî. Vewre nîjnaye bîye. Dest eşt huyan, xeylê birr da ya.

Bizî veşan bîy, winî kewtî birr ke to vatê qey çend aşmî yo veşan ê. Bet bi embazanê xo ya heta şan qet nîvinetî, tim birr da ya.

Sertenê her heştine bîbî awe. Feqet diramê serdde nêçiyêne, ereq dêne. Nêzdîyê veraşanî bizî çarnayî dewe. Ca-ca vayî vewre vay daybî û çixiro ke înan dabî ya, kerd-bî vîndî. Ancîya kî zaf tengîye nêante û ameyî reştî dewe.

Şabîyayîşê dewijan dewam kerdêne. Cem kewtbî mîyanê dewe vatênê: "Mi gon de to ra kerdêne Beto" û fetilîyêne.

Çend hefteyan ra dima, tîjî zor dabî vewre, vewre ca-ca vilêşiyaybî ro, erd bîbî belek. Ema cayo zime û derderxule pêro sîya kertugan de bî. Xewfê hewrêsi cayanê xorîyan de fetilîyêne.

Dormeyê dewe de cayo en xorî, mabêne birrî û dewe de bî. Celxeyo ke dewe ra şono, birr uca ro vêrdêne ra. Nameyê ucayî Sorax bî. Feqet dewijî tersê hewrêsi ver o celxe ro nêşiyêne nêamênê.

Dora malî gêrê, gêrê, amê Betî. Eyam huşkayî bî. Vewre bîbî êrxuç. Betî tîdarekê xo dî û mal verda ra.

Cîranan kî mal verda ra, ard kerd tēmîyan. Betî mal fişt ra xo ver, şana Celxeyê Soraxî. Dewijan fam kerd ke Bet malî Celxeyê Soraxî ro beno. Zaf kes vajirîya. Ema Betî goş nîda vatena kesî. Gêra bi dewijan ser, va:

-Çik o bira! Şima no hayleme çayê kerdo têra? Na êrxuçe de caran hewrês qurifîno? Şima heta nika çîyo winasî hesno?

Vatena Betî rast bîye. Dewijan kî zanêne. Feqet ancîya kî kesî Sorax ro şiyayîş munasîb nêdiyêne. Munasîb mevînê se beno? Serehuşkîya Betî sere ra bîye. Mal vernî de, bi xo kî dima, ameyî reştî mabênê tumanê Soraxî. Betî sereyê xo dard we, no het û o hetê xo de çimî fetilnayî. Her di tuman de, kertugan sey cinawiran fek kerdbî ya. La çimê Betî nîtersa, mal weş û war vîyarna ra, berd resna birr.

Birr de vewre xeylêk vilêşîyaybî ro. Dar û ber pêro yadaye bî. Betî dareya xo girewte, bi xeyret heta şan koçen kerd war û bizî kerdî rewke.

Roj tuman û koyan ser ro dêm dîya şî. Sîya şanî heme het temit. Betî vernîya bizan çarnê Celxeyê Soraxî. Vewre heta şan binê tîje de bijîyaybî ya. Êrxuça şodirî bibî vîndî, şîbî. Herinda êrxuçe de vewra nerma girane ramerdaye bîye. Kertugan, dîyarê tumanê Soraxî ser o meterîs girewtbî û bi celxe pîyêne.

Bet qefilîyaye bî. Kertug, hewrês, heme çî kerdbî xo vîr ra. Malî dima bi jan û dej gamî eştênê.

Gama ke vernîya bizan kewte mabenê tumanê Soraxî, Betî sereyê xo dard we ke çî wedaro! Xewf nîşt ro

serê zerrî. Aye de kewt telaşe. Bi nê telaşeyî vost vernîya malî ke biçarno. Kotî ra. . . Bizî axme bîbî, hergû yewe nîştîbî cayê. Betî kerd nîkerd nîşikîya biçarno. Tersê hewrêsi ver nîtorêne vengê xo kî vejo. Feqet çareyê xo kî nîmendbî. Wuşîrêda mazêne dest de bîye. Simotnê mîyanê bizan ra. Aye de bî qire-qira bizan. Telaşeyê Betî, her kî şî bî zêde. Qirayîşê bizan kî. Dereyê Soraxî de hayleme vejîya erş. Her di kertugî bî vercêr. Gurmî û zingîya hewrêsi winî bîye berz ke vengê bizan û telaşeyê Betî tede bîyî vîndî şîyî. Bizî xo rê, Bet xo rê. . .

Gurmî û zingîya hewrêsi taf de amê dewe ra bîye vila. Maya Betî çitur ke hesna, va "wîy lemin" û xo dard we, da erd ro. Nekelîye de ci, porê xo ruçikna. Cinîyan sere şanabî yewbînî, zirçîyêne. Dewe şîn û şîvan de mendbî. Haylemeyê dewijan ver Cem bî har mend. Va:

-Gendîne xerepîyayî, se bîyo, çik o? Birr de qonqalî yewbînî gine, şima noca finê ra yewbînî û berbenê. Şima heta ke winî kenê, wurzê Soraxî ser rast bê, hala çik o, se bîyo.

Wina va û xilê serê xo bî, vera xo şanayî Celxeyê Soraxî.

Dewijê bînî kî kewtî Cemî dima.

Zaf nîştîbî, nîyada ke çi bivînê! Bizî vernî de, Bet dima, hayê ver bi dewe yênê. Çimê Betî çitur ke gina dewijan, dot ra qîrra:

-Se bî? Ez kewta şima vîri, şima vera mi yênê?

Huyayîşê xo rî ra bî.

Cem kî no het ra qîrra:

-Mi gon de to ra kerdêne Beto!

Wayîrê Hênîyê Mamedî

Hênîyê Mamedî, fekê Dereyê Cadî de, binê kaşê qermuxa keyeyê Seme de bî. Viraşte nêbî. Fekê derî de diramekê golek bî labelê awa xo weşe bî. Zereyê gole de da-des çimeyan ra awe amêne. Labelê cayê înan ca nêbî. Çi wext şilî bivarêne, Dereyê Cadî laser ra bînî pirr û dêne ra dorme. Laserî xo kuwnê nê kendî, ê kendî; çik ke kotî ra qurufna, şanêne xo ver, berdêne dûrî.

Laser ke amêne, Hênîyê Mamedî kî (zî) nesîbê xo girewtêne û tertele de şîyêne. Labelê asmênî çitur ke çimî rakerdî, hewa bî nerm û laserî lix û çaxil xo dima verda, ancî cinîyanê dewe ra tayêne huye tayêne zengen kerdêne xo dest, qelibîyêne Dereyê Cadî. Remil û çaxilê ke cayê hênîyî de pêser bîyê, kinitêne eştêne, hênî kerdêne sey verênî.

Dewe, di taxî (mehelleyî) bîye. Înan ra vatêne "Mala Corî" û "Mala Cêrî". Mabênê taxan ra cade vêrdêne ra. Hênî zereyê sînoranê Mala Cêrî de bî. Rîyê hênîyî ra

mabênê şarê di taxan, sey veyveyê lûye bî. Cinîyan rew-rew hênîyî ser o dêne pêro.

Dewijan, Hênîyê Mamedî nê m zîyare, awa ey kî teberik hesibnêne. Qatix û mirê nanê bimbarekî a awe ra viraştêne. Çi fayde ke awa hênîyî tay bî û dewijan pêrone rê bes nêbî. Yewe bişînê hênîyî ser, heta ke biroşê (sitolê) xo bikerdêne pîrr, gole qilêr de mendêne. Yewna ke dima amê û hênî qilêrin dî, persêne vatêne "kamî no wina kerd?" û çimê xo cinitêne ro pê, çî qisayî amey fek vatêne. Qisayî qisayê hesnayene nêbî, pêro milqî (nengî). Milqan dewam kerdêne heta ke hênî bî zelal û a cinî biroşê xo kerdî pîrr. Na rey kî aye gole qilêr de verdêne û aya ke dima amê dest bi milqan kerdêne. Cinîyan wina rojî vîyarnêne.

Xêxê (budalayê) dewe Avasî, kenarê de ero cinîyan pînê. Gama ke firsend dî, bi dizdî ya şîyêne hênî kerdêne qilêrin û remênê, xo dênê we; pêrodayîşê cinîyan de nîyadênê, huyayene de qir bîyêne mendêne.

Dewe de cinîya tewr zîyade milqîçîye Fîdane bî. Aye qijênîya xo de nêweşî vîyarnaybî ra, çimê xoyo rast helmikin û pelinc bî. Rîyê merdimî de ke nîyada, sereyê xo kerdêne çewt, şaş û zurr nîyadeynê.

Fîdane lajê apê xo Rizayî de zewijîyabî. Dewijan aye ra Fîda Kore vatêne. Zerrîya cinîyanê her di taxan kî Fîdane ra serde bî. Fekê aye zaf xirab bî. Tenya mabênê Fîdane û bîaqilanê dewe nê, mabênê aye û Avasî kî weş nêbî. Fam kerdbî ke Avas bi dizdî ya şono hênî keno qilêrin. Çend rey Avas fetelna ke pêbigîro, pîro do labelê

o sey mahîna rewane rema, kewt ra dûrî şî. Fîdane kî dima milqî kerdî. Lakî û milqîçîya aye ra cinîyan tim zewtî dênê piro vatênê "Heq qedayê to dero ke der û cîran to ra bireyo".

Aye ters û xof çik o nêzanêne. Roştîye ya yan tarî yo nêvatêne, çî wext ke aye rê awe lazim bîye biroşî eştêne ra gaçikan, helmê de şîyêne Hênîyê Mamedî de kerdêne pîrr, gêrêne ya, amêne.

Fîdane rojê şefeqê rew uşta ra, kincê xo kerdê xo ro, mîya xo pêt girê da, biroşê xo girewtî keye ra vejîya ke şêro Hênîyê Mamedî ra awe bîyaro û mîrê nanî mîşte kero. Dinya hîna tarî bîya. Rayîrê hênîyî verê keyberê Avasî ra vêreno ra. Gama ke Fîdane şona hênî, Avas kî vejîno teber ke şêro mîza xo bikero.

Avas hîna nêşîyo peyê banî, çengeyê banî de qilatuyê keweno ra çimanê ey ver. Cayê xo de vindeno nîyadano labelê tarî de kam o, nas nêkeno. Meraqê keweno serê zer-rîya ey, nêşikîno vîndo; keweno qilatuyî dima. Firaqet şono, fam keno ke Fîdane ya. Xo nêmusneno aye, dima şono. A şona hênî ser, o kî cor ra gêreno, keweno zereyê qermuxe.

Fîdane xuşe-xuşa awa Dereyê Cadî ra pejna Avasî nêgêna û nêvînena ke o amo ser ra tîkmîş bîyo. Hênî de, uskîra xo dana tew, verdana biroş. Hîrê-çar uskîran verdana biroş nêverdana, Avas şilabendê xo rakeno, tumananê xo xiz keno û cor de mîza xo keno. Mîze ke resena Fîdane, Fîdane xil bena û xo ra cor nîyadana ke çî nîyado! Mat manena. Dima, sipêlayîya pîrên û tumananê

Avasî ra ber teba nêkeweno ra çimanê aye ver. Xewf kena, vana "ya Xizir!" û xeriqîyêna, kewena zereyê dereyî.

Avas kî terseno, şono keye û kesî ra qet teba nêvano, bêveng keweno cile.

Roşt (roşn) ke beno, dewe qalayîşê verekan-bizêkan û hay û hayleminê domanan de manena. Riza xo hesîyêno, nîyadano ke Fîdane cile de nîya. Urzeno ra, mîyanê banî de aye fetelîno, reyê-di reyî veng dano labelê kes cewab nêdano. Vejîno verê keyberî, ver-virar de nîyadano û çend cîranan ra perseno, cîranî pê huyenê. Înan ra yew vano:

-Nê lo Riza, Fîde to ca meverdo meşêro birako?

Riza gêreno ya, êno keye û nîşeno ro, xo xo de fikirîno ke Fîdane kotî şîya. O hîna fikirîno ke domanêke dano keyber ro û bi helka-helke êno zere, leweyê Rizayî, vano:

-Apo, nacnîya mi Fîdane hawa Hênîyê Mamedî de xeriqîya, gîna zereyê dereyî ro!

Riza verê weş fam nêkeno, vano:

-Kotî?

Lajek ke reyna vano, Riza hêrs beno û bi vengo berz vano:

-Ez di Mamedê aye n...! Çi karê xo esto ke şîya uca?

-Biroşê xo hayê lewe de. Şîya awe, vano lajek.

Riza leze urzeno ra, keye ra vejîno û vazdano. Gama ke reseno verê hênî, vînenno ke xeylê însan resto pê. Vano:

-Xo ra kenar derê!

Û qelebalixî mîyan ra şono Fîdane ser.

Nîyadano ke Fîdane rameredîyayî ya. Di-hîrê cinî yê ke ameyê ser, awe rîyê aye ro kenê, xo nêhesîyêna. Riza bi vengêde berzî vano:

-Fîdê!

Aye de Fîdane çimanê xo rakena û zurr-zurr dormeyê xo de nîyadana. Riza nîyadano ke rîyê aye de gonî nêmena da, bîya sey leçege. O û yewêde bîn kewenê binê çenganê aye, darenê we, benê keye de kenê cile.

Riza û Fîdane ke tenya manenê, Riza bi hêrs perseno vano:

-Erê forqa adirgine, ti ê dere û derxulan de çi fetelîna?

Fîdane çimê xoyê zurrî çarnena ra Rizayî ser û vana:

-Nalet, fekê xo xêr rake! Ti zana çira ez xeriqîyo?

Riza çiman gindir keno labelê vengê xo nêkeno.

Fîdane dewam kena:

-Ez şîya awe bîyarî ke pê mîrê nanî mîşte kerî. Dinya hîna tarî bîye. Mî çitur ke çend uskireyê awe verdayî biroş, hîkmeta Heqî ra cor de sey çirre awe bel da. Mî sereyê xo dard we, xo ra cor nîyada ke ez çi bivînî! Wayîrê Hênîyê Mamedî kincê xoyê sipîyî kerdê xo ro, hawo mi ra cor! Sey aşma çarêşsewa şewle dano ra dormeyê xo. Şewleyê ey gina rîyê mi kî. Sewbîna teba nîno vîrê mi. Ez winî cayê xo de xeriqîyo mendo.

-Tew, vano Riza. Karê Wayîrê Hênîyê Mamedî çin o, êno awe bel keno û şewleyê xo dano rîyê to ro! Dewe de cinîya ke to zewta aye nêgirewta nêmena. Kam çi zaneno kê firsend dîyo, kayê xo bi to kerdo!

Fîdane bena sey şêra birîndare, urzena ra, vana:

-Mî bi çimanê xo Wayîrê Hênîyê Mamedî dî!

Dima çend rey na cumle tekrar kena.

Vateyê Fîdane dewe de vila benê, şonê resenê goşê
Avasî kî. Avas xo bi xo huyeno vano:
-Fîde hol zanena ke aye çî dîyo!

Xopan

Dewe de Hesênê Silêmanê Kulengî, çimtenî û tamekarî ra ameyne naskerdene. Serrê xo nêzdî pancasî bîyay. Çiyêde jar, komê este (astik) bî. Çermê xo sey çermê qilancike bîybe sîya. Winî (hen) bêcan asêne ke, yewî pîrnike de bigirewtêne, ruhê xo vejîyêne. Mal û milkê xo lepê hêga bî; ey de kî (zî) çik rameno va (wa) biramo, teba nêruwaynê. Feqet Hesênî, bêçare her serre o hêgayê xo kerdêne têser-têbin ra, û wisar ra heta payîz dorme de çerx dêne ke nanê keyeyê xo vejo. Ema terkeyî (hekinî) ke çînitî, cuwen vet, umidê xo reyna şîkîyêne. Ey kî bêçare çimî tikmîşê rayîrê (raya) xurbetîye kerdêne.

Her serre aşma payîzîya verêne de ginêne ro rayîrê xurbetîye. Tarsus, Adana, Îsparta, Meraş, İstanbul û Meletîye nêvatêne, kewtêne ra ci şaristan bi şaristan qezenê fetelneyne. Feqet kata şono va şêro, vîst û yewê adare ke va, çi qezenc kerdo, paçikan ra pêt pîştêne,

kerdêne pistine xo, çîp dewe de vejîyêne. Da-des rojî tepîya kî dest eştêne ra ci cita wisarî ramitêne.

Reyê ancîya (wucîya) payîz bî. Yê Hesenî qaydeyo verên. Çuyê xo girewt û terkit şî xurbetîye. Xeylê wext kotî yo, kamcîn het ser şîyo; ey ra xebere nêvecîye. Hal û meselaya Hesenî dewijan fek de bîyay. Tayêne vatêne:

-La-law qalê ê çîmetengî mekerê! Sey luye nata cêreno bota cêreno, wextê cita wusarî dewe de vejîno.

Taye dewijan kî vatêne:

-Ayv o! Ayv o! O îta nîyo, Heqê xo îta r' o. Guna wa, sima çay (çira) leqanê xo kenê? Belka cayê çîyê amo ser.

Nêzdiyê aşmê tepîya, fekê Hesenî ra mektube amê reste dewe ke Îsparta de kewto kar, gureyîno; dewijê ke bê kar û gure yê, înan rê kî silayîye (dawet) keno vano:

"Va bêkarê dewe, mewindê bêrê! Naza qezenc rind o. Kar zaf o, qoze (qoce) şantîya wa, kemer vezêyme. Nejdîye hîris-hîris û ponc mordemî gureyîno. Kam ke bêro cênê (gênê) kar. Hîrê cemî werdene, cayê rakewtene; û sîgorta kî virazenê. Naza her kesî rê non esto. Hayê ke wazenê bigureyê, va herey mekuy, rew bêrê!"

Feqet dewijan goş nêda silayîya Hesenî. Kesî guman nêkerdêne ke o karêde rind bivîno. Yew kî, kesî guman nêkerdêne ke a mektube ey nuşta û rusnaya. Zaf dewijan vatêne:

"Wendena ê herî çin a, tova nêzaneno. Kam çi zaneno ala fekê ey ra kamî na mektube nusna."

Fikrê dewijan verê cû wina (nîya) bî, ema mabên ra çend rojî vîyartî-nêvîyartî fekê tay kesan vurîya û goş da

silayîya Hesenî. Çar-panc mêrdekan (mordemekan) terkit şîyay Îsparta kar.

Êyê ke newe vejîyay xurbetîye înan ra yew Usivê Qere bî. Usiv mêrdekêde laxdar (leqdar), rîhuyayî û zerrîpak bî. Feqet fekê xo rê zaf wayîr nêbî. Qesa ca der a, ca de nîya, nêfikirîyêne; çik ameyne verê fekê ey vatêne û hîrr-hîrr huyêne. Derd û kule dinya ey rê bar nêbî. Kîsike xo pîrr ya kî tal (veng), huyayîna ey ra teba kêmi nêbîyêne. Serrê ey û Hesenî yew bîyay. Mabênê xo rind bî. Yewbînî ra zaf hes kerdêne.

Usiv bi ê bînan ra şîyay restê şantîya. Çimê Hesenî çitur gina ra înan, şabîyene ver zirça û vazda (vost), virare fişte ra pêrone. Vileyê Usivî de zaf mend. Usiv hîrqa û vajîya:

-Keyevesaye, to kerd têmîyan? Ez Şare nîyo!

Şare nameyê cinîya Hesenî bî. Wina vatene ey rê çetin ameye. Vilê Usivî verda ra, mirûz (murx) kerd tirş û vajîya:

-To se kerî?! Ê to leq û zevzekî ya.

Usivî huyayîşê xo tenêna kerd berz û xil bî, kewt bazî (bojî), vat:

-Meqarîye derezay (datîzayê) mi! Mi va belka Şare kewta to vîr, ti cokana piloşîya vileyê mi, menda.

Usivî wina vat û hêrsê Hesenî vîyarna. Dime ra kî pêro pîya ancîyay kinarê, qalê gureyayene kerd.

Hesenî dewijanê xo rê her çî hurdî-hurdî îzeh kerd. Ê bînan kî qayde û şertê karî munasib dîyay û wuştî ra, kewtî têdim, şîyay lewê çawuşî, nameyê xo day qeydkerdene. Roja bîne kî dest pêkerd.

Şantiya şaristan ra dûrî, peyê yew koyî de bî. Karkeran şodir ra heta şan bi huye û zengen erd kinitêne, binî ra qalib-qalib kemero sîsik û rindek vetêne. Qalibê ke vetêne, bi makîneyan barê kamyonan kerdêne û girewtêne berdêne. Hesen û embazanê xo nêzanêne ke no kemer kata şono û çiyî rê beno. Rojê çawuşî ra persay, çawuşî berz-berz nîyada û va:

-No kemer zaf hewl o. Teyna naza de vejîno û jêderî êno qayîlbîyene. Şaristananê girsû de şanînû makînû, beno sol (sale). Ê solo ra mermer êno vetene. Dewlemendê şaristano keyanê xo bi mermer neqesnenê.

Hesen û embazanê xo vat: Uday, uday! Ma çutur nêcemedînê?

Çawuşî vengê xo nêkerd û huya. Dime ra kî ê têkaleke de verday û birîya ya, şî.

Ê kî uca xo-xo de fikirîyêne ke mermer çik o, çiba (çiva) yo. Feqet kesî fam nêkerd ke salan ra çitur keyeyan neqîşnenê.

Usiv gêra ra Hesenî ser û persa:

-Dereza, no çiyê ke ci ra "mermer" vajîno, to qe dîyo? Sono solanê xirxalî?

Hesenî bi vengêde pozxînî ra vat:

-Çi zanen ez heyran! Kotî ra şêro solanê xirxalî? Çawuş haw vano "Sanîno makîno". Hêfê na kemera! Hergu kuça (kemere, sî) rinde ke sana makîno, kerde hurdî, hêç bena sona.

-Çik o, zerey to veseno kemero rê?

-Çayê meveso? To nêdîyê çî kemerê hewlê?

-Nê ero ti bom a? Rind, xirab, kemerê sarî çik ê ke zerey to pê veseno?

Usivî wina vat, dime ra kî bi embazanê xoyê bînan ra hîrîqî viste (fîşte) ra ci û pê Hesênî huyay, laxê (leqê) xo pê kerdî.

Hesen bî har, mend. Hêrsan ver çene (çenik) tîkmîşê yewbînî kerd û bî qirçe-qirça zereyê fekî.

Se bî bî. A roje ra tepîya norna û fetelîya ke "Didanê mi dezenê". Rojî vîyartî, dejê didanan peynîya xo nêamê. Hesen sey pepûkî nala, nala û peynî de gina cile ro. Rojê-di rojî raworeşeyine (arisayîş) dê ci, ema dejê didanan nêvîyart û bî giran. Rojê embazanê ey ra Usivî vat:

-Çik o low! So xestexane, bonce, na jon ra bireyî.

Hesênî vat:

-Ez nîson. Çay şêrî? Ez heta di-hîrê quriso con (gêna) ez honde êjato (ezîyetan) ûncon. Êno kî berî toxteranê vêsana dî.

Usiv şaş bî, mend. Dime ra vajîya:

-La-law, ti nîya mirena! Xo rê vîzîte bicê so sîgorta.

Hesen xilê xo ser bî û persa:

-Çay uza pero nêwazenê?

-Ez rind nêzanen feqet texmînê mi kam ke sîgorta xo esta, ci ra pero nêcênê. Ti ke wazena şêrê, çawuşî ra pers kerîm hen şo.

Hesênî vat:

-Heya, biperse.

Usiv şî pers kerd, mesele hel kerd û kaxita vîzîteyî dest de ame. Janî ver Hesênî rê vindertene çin bî. Ey Usivî

dest ra kaxita vîzîteyî girewte şî nêweşxane. Kerrika xo masaybî bîyebî sey rêwike. Doktorî o meredna (derg kerd), fekê ey rakerd, nîyada; rîyê xo qirmîçna û vat:

-To çay no didan heta nika nêonto? Fekê to de îltîhab girewto, poyîyo (puç bîyo). Ancîya şa be ke ti nîmerda.

Hesenî bêhal-bêhal goşdarî kerd. Taqete tey nêmendibîye ke qisa vajero.

Doktorî bazî semernay û lepikê naylonî kerdî xo dest. Sandîqa hacetan ante nêzdîye xo û gaze (kelpeteni) girewte. Hesen winî rameredîyaye, fekrakerde bî. Çiman de roşt nêmendbî. Gaze çitur berde fek, çimê xo cinitî û winî mend. Doktorî gaze pêt eşte ra didan û çend reyî lewna (leqna). Dej ra kezeba Hesenî çizê. Doktor reya hirêyine de bî piro, didan qurfit (qerifna) vet. Hesenî vengêde xirken û janin ra vat "wuşşş", fek de gonî bîye gol. Doktorî tayê peme (pembux) dosna de dirbete û vat:

-Ti xeleşîya! Çimê to rost bê!

Hesen vengêde janin ra vajirîya:

-Destê to weş bê begê m'. Heq jan de destê to nêdo.

Wina vat û uşt ra. Keyberî ser de game eşte nêeşte ke vengê doktorî ame goş:

-Vinde, vindel!

Pereyî amey Hesenî vîrî. Cayê xo de bî huşk, mend. Doktorî lepikî xo destan ra vetî, hetê de nay ro û şî pey masa. Kaxite ante verê xo, qeleme girewte, name persa. Hesenî nameyê xo vat, ey kî wina nuşt:

"Nêweso ke namê xo vêreno, 20ê sibate 1968 de ama didanê xo da ontene. Fonê sîgorta ra pere ci derê."

Doktorî nuştiş qedêna, binê ey mor kerd û kaxite arde dê ra Hesenî dest. Hesenî çimê xo tîkmîşê kaxite kerdî û winî mend. Şermîya ke vajero "Wendena mi çin a" feqet bêveng kî nêmend û vat:

-Begê m', mi ser o panqnotê (pangilotê) pere çin o. Mi ra vat ke nêweşxaney sîgorta de bêpero qaytê nêweşo benê. Mi ra nîya vat, ez coka amo. Ez mordemekêde dewuz o, qeyde û toranê şaristano nêzanen. Xo rê xerîb û bêkes o. Na qurbetîye de rizqê domananê xo cêron.

Doktor yew xorto tern û teze bî. Zerrîya xo bi Hesenî veşaye. Ame lewe, dest da piştî ro û bi rîyêde huyayî vat:

-Nê apo, nê! Kes to ra pero-mero nêwazeno. Na xeta (kaxite) ke mi dê to, ti bicî şo, qato binên de kasa esta, ci de, eyî pero danê to.

Hesenî qet vatena doktorî înan nêkerdê. Sey dizdan dormeyê xo de hîra-hîra nîyada, bi telaşe xo eşt teber û xo-xo de vat:

-Pero cêna? Nê k... mi bicî. Nêsermayîno, vano "So kasa de pero danê to". O kî mi xapneno. Hesen honde her o ke eve linganê xo şêro kasa to ke ti ci ra pero bicêrê! Kutik!

Hesen no tore şî rest şantîya. Keyber de rastê Usivî ame. Amey têlewe, Usiv persa:

-Nê keyeveşaye, ti kotî menda? Çimê ma raye de mendî.

Hesenî vat:

-Qe meperse dereza, û kaxita ke doktorî daya ey, dê ra Usivî dest.

Wendena Usivî bî. Kaxite girewte, nîyada û wende.
Hîna wendene nêxelisnaybî ke Hesenî vat:

-Toxterî kerd ke na xete ra mi bixapno, ema ez eyî ra çimakerde vejîyo. Dolê kutikî ferq kerd ke wendena mi çin a.

Usivî kaxite wende, hîrîqî viste ra ci û vat:

-Nê ero ez ge-ge to ra van "Ti her a", ti heredîna.
Feqet ti rasta her a.

Dime ra hurdî-hurdî Hesenî rê pusula wende.

Hesenî vat:

-Çii, çiii?

-Nê keyeveşaye! Mêrikî perey dê to, to nêgirewtê, ti rema ama.

Hesenî vat:

-Wîy lemin! Mi çi cî (gi) werd, û cayê xo de gina war ro.

Usivî xo eşt ser, bî piro dard we; kewt binê çengî, berd zere de kerd cile.

Rojê-di rojî ra tepîya Hesen bî weş û war û şî kar.
Feqet mabên ra zîyade nêvîyart ke reyna bî nale-nala ey.
Embazê ey persay, Hesenî vat:

-Didanê mi! Didanê mi hen dejenê ke ti vana zerey fekê mi de adir kerdo we.

Embazî kewtê telaş. Yew-di tenî vazdê (vostê) leweyê çawuşî, kaxita vîzîteyî dê nuştîş, arde dê ey. Hesenî girewte şî nêweşxane, didanê xo da antene û verê doktorî de tîk bî. Doktorî kaxita peran nuşte dê ci. Hesenî çitur kaxita peran girewte vazda kasa, pereyê xo girewtî, kerdî cêba xo û şana rayîrê şantîya ser.

Feqet peynîya dejê didananê Hesenî nîyamê. Musabî çend qurîşan. Hewte de reyê vîzîte wastêne û girewtêne şîyêne nêweşxane. Yew wina, di wina, axirî doktor gina ra po ke Hesen seba pereyan yeno didananê xoyê weşan dano antene. Doktor zaf qarîya û bi vengêde berz vat:

-Apo, heyfê nî didananê to nîyo? Çay ti nîya kena?

Hesenî vat:

-Meperse toxter beg, qe meperse! Yê mi xora mi bîya; ney kî bonce va kok bêro, ti kî bixeleşîyê ez kî!

Doktorî vat:

-Mi rê ferq nêkeno, ti zanena, û didano tewr (en) peyên kî ant. Dime ra gêra (cêra) ra ey ser vat:

-Çimê to roşt bê, ti xeleşîyay.

Hesenî qet vengê xo nêkerd. Kaxita peran girewte, vileyê ey ver de leweyê doktorî ra vejîya, şî hewt qurîşê xo kî girewtî û şî şantîya.

Didan ey fek de nêmendbî. Bese nêkerdêne çiyê bicuyo (bicawo) û biwero. Zaf wext vêşan mendêne. Wextêde kilmek de vileşîya, bî gudê çî.

Çi wext çimê Usivî ra Hesenî ginêne, kayê xo pê kerdêne. Rojê gêra ra ey ser vat:

-Nê ero xopan! To serva çend quriso çay xo fişto na hal? Xora ke nîya şî ti gêste mirena.

Hesen zaf qarîya û bi vengêde berz vat:

-Nê law, lazê kutikî! Mi to ra çon cay (car) vat? Zevzekî meke!

-Zevzek de fekê to xopanî n...! Oesa raste çay bena zevzekî û to rê çetin yena?

Usivî çitur na qisa peyêne vate, milaketî nîştî ro Hesênî. Bî har û mar, nîşt giraneyê (yaxeyê) Usivî ra. Qêrra, barra, çik ke ama verê fekê ey Usivî ra vat.

Hay û haylemeyî şantîya girewtibî. Karkerî dormeyê Hesênî de amey pêser. Mudirî kî amebî. Hesênî firsend no firsend o vat û vazda mudirî het, gerreyê Usivî kerd. Mudirî kî çelewê zimistanî yo nêvat, Usivî kar ra eşt.

Usivî cila xo eşte ra doşa xo ser û şî dewe de vejîya.

Ameyena Usivî taf de (nişka) dewe de bîye vila. Ciniya Hesênî Şare kî pêhesîye, amê leweyê ey ke mêrdeyê xo bipersa. Usivî hîrçî viste ra ci û vat:

-Hesênî fek de didanî nêmendê. Bese nîkeno non boro feqet awe ez nêzanen!...

Bartin, 28.03.2002

Serê Tumê Pîlî ra

Cor ra, serê Tumê Pîlî ra ke merdimî nîyada, cêr ra heme çî verê lingan de aseno. Dewe de se beno, kam yeno kam şono û kamcîn dewij çî kar keno, uca ra pêro rindek vînîyêno. Ez rew-rew vejîne sere tumî, ronîştêne û mi xo rê nîyadanê. Roja ke meytê pîyê Gulî ard, a roje kî ez serê tumî ya bîyo.

Dewijî hay û hayleme de bîy. Tayêne gayî ardêne, tayêne mal berdêne. Cinîyan meşke şanêne û karê kebanîyîne kerdêne, keynekan der-dor rutêne û hênî ra awe berdêne. Tayê domanî kewtîbê ra ci cuwen de çirre kay kerdêne, tayêne kî ver û verardan de verek û bizêkî çiraynêne.

Hera Keyeyê Welî kerd zira-zire, mîyanê dahlikî ra vejîye. Dimê xo ancîya hewa bî. Nêzan kam amebî pey şîbî?

Kerg û dîkî silondî ser ra bîy. Culixan nîkil verdabî ro û kerdbî qurta-qurte. Ê kî o dorme de bîy.

Kert de makîneyê vejîye, hetê dewe ser de amêne.

Gulî, peyê unca de verê gayan de bî. Makîna hîna xeylê dûrî bî ke, gurrayîşê xo ame. Gulî xo çarna nîyada û a dî. Xo bi xo şa bî. Cade corê ey ra vêrdêne ra. A şabîyene ra gayî kerdî xo vîr ra. Veracor ame û herbî ame serê cadeyî. Makîna xo dima welike daridibî we, amêne.

Makîna, yew pîkabe bî. Verê xo sûr, çatana xo çeçere bî. Gulî cayê xo de mat mendibî, bi hesrete tede nîyadênê. Çitur amê vêrde ra, o bi eşq kewt ra dima. Pîkabe ey ra ver, bixo mîyanê toz û welike de dima, pîya kewtî zereyê dewe. Şoferî dudikêda derge cinite û pîkabe ramite cuwenî ver. Heta ke pîkabe nêvînetê Gulî kî nêvînet.

Pîkabe de şoferî ra ber yewna bî. Her di cuwen de bîy peya. Domanan çirre, dewijanê bînan kî kar û gureyê xo ca de verda, amey dorme ro ci girewt. Tey nîyada û her di kî nas nêkerdî. Înan û tayê kesan selam da yewbînî û girewt, dima kî keyeyê Wusivê Memedî pers kerd. Dewijan ra Alê Murtî va:

-Şima çay⁽¹⁾ pers kenê?

-Key înu de kare ma esto, va înan ra yewî.

-Wusiv bi xo xêlê waxt o qurbetî der o, naza nîyo. Cinî û lajê xo naza rê, va Alî.

-Xebera ma Wusivî ra esta. Ma wazem ke cinîya ey de qisey bikîm, va ê bînî.

Gulî bi goşê xo hesna⁽²⁾ ke keyeyê înan pers kenê. "Kam î, çayê keyeyê ma pers kene?" nêva û nêard xo vîr.

1- çay: çirê, çayê

2- hesnayene: eşnawitene

Heme cayê xo binê welike de mendbî, tenya di çimê xo bereqînê. Winî uca kenar de vinetbî, xorîn-xorîn helkêne.

Dewijan ra di-hîrê kesî kewtî ra mêrdekan ver û hetê keyeyê Wusivî ser bîy rast. Aye de domanî kewtî ra ver û waşt xebere biresnî Seme, rew şî.

-Nacê! Yew pîkabe amê, hawa cun⁽³⁾ de. Tey di camêrdî estê. Keyê sima pers kerd. Ap Alî kewt ra ver, hay na het ser ênê, va domanan ra yewî.

Seme verê sacî de bî. Çitur xebere girewte, xilê serê xo bî û sacî ver ra vejîye. Nana ke sacî ser o bî, kerde xo vîr ra. Leze de pêşmala xo xo mîyane ra kerde û sertenê xo şana ro⁽⁴⁾. Şêmûge ra game eşte teber ke, rastê yewbînî amey. Ap Alî gêra ra⁽⁵⁾ ê bînan ser, bi destê xo Seme musnê, va:

Ha, na cinîya Wusivî ya.

Seme leçege ante fekê xo ser û va:

-Çik o Apo? Nê mordemekî kam ê?

-Nêzanen kila m'. Ma ra taba nêva.

Wina⁽⁶⁾ vatena Ap Alî ra tepîya, Seme gêrê ra ê bînan ser:

-"Şima xêr amê", va û keyber musna, va "kerem kerê şîm zere, ronîşê".

-Nê! Haq rajî bo. Waxtê ma çin o, cêrem ya, va yewî.

Seme nêzana sewbî se vajo. Pêro pîya bêveng mendî

3- cun: cuwen

4- şana ro: roşana, sana ro

5- gêra ra: agêra, cêra ra

6- wina: nîya

û binê çiman ra yewbînî de nîyada. Pirtikê tepîya yewî dest eşt cêba caketê xo, pirtê⁷⁾ pereyî û yew kaxite vetî, destê xo hetê Seme ser da ra, kaxite bi peran kerdî lepa Seme û va:

-Ha nî yê to y! Serê to wes bo! Mêrdê to, qezayê ame ser, wefat kerd. Meytê xo haw pîkabe de. Qeza çutur bîya, kaxite de nušta. Pere kî qezencê mêrdê to yo.

Seme teba fam nêkerd. Winî zana ke kayê xo pê kenê. Ne rind ne kî xirab, nişkî çîyê vajo. Cayê xo de cemedî mende. Ti vana mezg sere de çin o. Piçe tepîya tene amê ra xo. Boya nanê veşayî amê pîmike. Çîyê ke lepe de bî, pijiqitî hewa ra. Her di destê xo eşti gijikê xo û xo darid we, da erd ro. Şîn û şîwanî dewe girewte. Xebera sîyaye taf de bî vila. Pîl û qijî, cinî û camêrdî pêro dîyay arê amey.

Gulî wet de winî vinetî bî, nîyadêne. Hesna ke qalê pîyê xo bî labelê çayê qal ame ra, hay re ci nêbî. Maya xo çayê çîkena û porê xo ruçiknena, fam nêkerd.

Cinîyan dorme ro Seme, camêrdan kî dorme ro pîkabe girewt. Di ciwanî xil bîy vejîyay pîkabe ser. Tayê kî bîy piro qapaxê peyê çatane rakerd. O wext tabutêda textê sipêlaye vejîyê meydan. Êyê ke pîkabe ser o bîy, bîy piro tabute nata xiz kerde. Dima kî her dîyan hetê ra xil da amey war. Çar kesî bîy çar boçikane tabute ro, nê harmeyanê xo ser û arde, verê keyeyî de nê ro.

Lewê pîkabe de kesanê ke meyt ardbî tenya mendî.

7- pirtê: pertê

Her di bîy piro qapaxê çatane temit û siwar bîy, welike fişte ra xo dima, rayîro ke tiro amey ê rayîrî ro cêray ya şîy.

Çime Gulîyo yew tabute de bî, o bîn kî welika ke pîkabe dima bîya têra de. Heta ke pîkabe verê çiman ra bî vîndî, o winî mend. Dima şî nêzdîyê tabute.

Camêrdê dewe dormeyê tabute de bîbîy helqa. Cinî wet ra bermêne û zanîyê xo kuyêne. Camêrdan ra di tenan dest eşt ra qapaxê tabute, kerde ra. Gulî, bi çimanê xo dî ke meytê piyê xo yo tede. Zerrîya ey de çîye visiya. Kerd ke şêro ser, nişkîya game bierz. Kerd ke bibermo, nişkîya. Dinya çiman de bî sûr û çequer. Xewfê merdene ame vîr. Çîyê gule⁽⁸⁾ de bî gire û mend. Nêtora bikuxo. Aye de gayê xo amey vîr. "Wuy dayê", va xo bi xo, xo çarna ra hetê unca û vost⁽⁹⁾.

Rest⁽¹⁰⁾ lewê gayan ke, her di kewtê unca, werda; perç bîyê⁽¹¹⁾, bîyê sey rêwike. Gulî weş zanêne ke gayanê perçan rê çî rind yeno. Fîştî ra xo ver, ardî serê cadeyî û pernay. Nêzdîyê nê m saete qet nêverda vinderê û tim pernay.

Peynî de gayî winî qefilîyay ke ereq kewt ra ser. Fekanê înan ra kopir û kef çarç bînê labelê perçîya xo qet neniştîbî. Her dîyan borî û qorrî kerdibî têmîyan ra.

Gulî kî qefilîya. Tey taqete nê mende. Hen helkêne ke sêneyê xo sey kurika qelayçî ginêne piro, bîne berz. Sere

8. gule: gilbe

9. vost: vazda

10. rest: resa

11. perç bîyene: masayene

ra heta bînê lingan ereq tiro çirêne. Zanêne ke ancîya kî wextê vinetene nîyo. Reyna gayî fiştî ra xo ver û ramitî. Aye de gayî bîy har, cade ra vejîyay û veracêr şîy. Dim daridibî we, çitur moze dana pede winî şînê.

Gayî têşan bîy, tede veşênê. Boya awe ameybî pîrnike. Cêr ra dereyêde awin vêrdêne ra. Gayî kî ê hetî ser şînê. Gulî rest ferq ke gayî şonê awe ser. Perra ra ke ver ro ci bigêro û biçarno labelê se kerd û nêkerd pê gayan nişkîya. Gonî ameybê çimanê gayan ser. Kam ke ver vejîyo şanênê ci, vêrdênê ra. Gulî poginayebî ke gayî çi hal de yê. Labelê heto bîn ra zanêne ke gayane perçan rê aweşimitena merden a. Qêrra, barra; wuşîra ke dest de bî dê piro, "waha, waha!" va; çare nêbî. A saete ê dormeyan de kes çin bî. Çiqas biqêrrênê kî vengê xo bêvengîya yabanî de bîyêne ra vîndî şîne.

Heta reyna ver ro gayan girewt, înan xeylê awe şimitibî, bîbî honik. Gulî da pîrnikanê înan ro, awe ser ra bota kerdî û verê înan çarna ra dewe, pernay.

Endî restbî kaleka dewe ke feke dereyê de gayo yew kend ra simatîya û piştî ser o, bine derî de tul bî mend. Gulî reyêna kerd qêrra-qêrra. Hîna derdê ê gayî de bî ke, gayê bînî verê xo girewt ver çiman ra, bî ra vînd şî.

Tayê dewijan qêrrayîş û barrayîşe Gulî hesna û meytê pîyî winî erd de ca de verda, dîyay arê amey. Dereyo ke ga ginayo piro xorîn û teng bî. Ga tede tîl bîbî, mîyanê borrayîş û qorrayîşî de hewa ling şanêne. Dewijan nîyada ke raxelisîyayena gayî çin a, ca de keye ra kardî day ardene û qet nevinetî, uca, zereyê derî de niştî ser, sere birna.

Gayî hîna ruhê xo nêdabî ke Alê Murtî hetê rastî ra parsûyê gayî yew bi yew hûmaritî⁽¹²⁾, mabênê parsûya şeşine û hewtine de kardî kerde pîze de. Ga, hay re kardî nêbî. Ap Alî kardî reyê nata reyê bota lewnê û peyser ante. Rêça kardî ro mayisêda keske bel da. Boya uncaya poyayî vila bî. Pîzeyê gayî nişt û sey avrêncê helisîyayî gina pêsero.

Kesê ke dorme de bî, cayê xo de mot bîbî nîyadênê. Pêro şaş bîbî ke Ap Alî kardî kerdibî pîze gay ro? Pêro xo bi xo ra nê persî persênê ke, yewî veng fişt ra xo va:

-O hen çik o Ap Alî, to çay ga kard kerd?

Ap Alî murx verday ro. Dormeyê xo ra çimî fetilnay û berz nîyada. Dima kî wina va:

-Mi perçîya gay girewte, coka. Eke megirewtêne buya wenca dênê ra goşt, pêro hêç bînê.

Nî cewabî ra tepîya vera Ap Alî kesî fekê xoranîkerd. Pêrone çimî çarnay ra Gulî ser, gayê bînî persay. Ey ra veng nêvejîya. Ê bînan kerd ra ser, o ancîya bêveng mend. Dima di-hîrê kesan kuwa pa, bota da.

"Ca verdê nê budelay", va înan ra yewî û her yew hetê ser kewtî ra dormeyê dewe, gayî fetilîyay.

Xeylê fetilîyayene ra tepîya cêrê dewe de rastê ey amey. Ga bacîya bî, bîbî berate.

Gayo berate uca winî kutikane dewe rê verda. Gayo bîn kî çerme kerd berd.

Roja bîne meytê Wusivî darid we û goştê gayî kerd werdê canî.

12- hûmaritene: mordene, amordene

Gulî qet tîkeyê goşt nêna xo fek a. Sereyê xo yê sey kundire û pîrnika xo ya polaze verdê ro, destê xo kerdî xo ver ra; bêveng û bêvaj şî weta, winî vinet. Dinya welike mîyan de bî. Verê çîman ra pîkabî vêrdênê ra. Gulî, sey telîyê sincêrî xo bêcare û bêkes dî.

Ez winî serê tumî ya bîyo. Hetê ra mi nîyadênê hetê ra kî ez halê Gulî fikirînê. O embazê⁽¹³⁾ mi bî.

06.07.2004

Hepîsxaneyê Tîpê F yê Bi Numreyê 2
(2 Nolu F Tipi Cezaevi), Kocaeli

13- embaz: heval, alvaz

Omid Esto

A roje Seyfî ama dîyarîya (zîyaretê) mi. Ey qisey kerd, ez xo rê goşdar mendo. Çi wext ez yewê qiseykerdoxî rastbîyarî, tena goşdarmendiş mi rê weş yeno.

Verê 19ê Kanûne, hepîsxaneyî sey (zê) mekteban, mehkmî kî (zî) zere de sey telebeyan bîyay. Domanê ke newe game erzenê mekteb, çitur kay û keyf (çêf) de vazenê, ma kî winî (hen) o tewir (tore) vejîyêne malta, mabênê qawuşan de vastêne û bi çar çimî roja dîyarî (zîyaretî) pînê.

Roja dîyarî, roja roşanê (bayremê) bî. Pêrone tidarekê xo seba a roje kerdêne. Pêrone robarê xo kerdêne û kincê xo yê neweyî girewtêne pira. Eke zîyaretkerdax ama, xil bîyêne şîyêne kabînan. Hîna (hona) hal û xatirê ameyoxan nêpersaybî, kewtêne ra ci sey dîkanê serê silondî (siloyî) xo ver o wendêne. Pêro pîya mîyanê hîrê-çar saetan de bi qiseykerdiş da-des welatî rijnayne (rizitêne) û da-des teneyî kî viraştêne. Coka vanê "Esteyê zîwanî çin o".

Qisayêka ca de ya. Ziyaretkerdox verê şaş bînê mendêne. Fikrê bêbingeyî, meseleyê bêçarçewayî. Ca de yo, ca de nîyo ma nêfikirîyêne û çî ke ama verê fekê ma vay dêne.

O dem kabînî sey nikayine nebîyay; ma û ziyaretkerdoxî amêne tê rî û yewbînî de qisey kerdêne. Mabên de tena caxê asinênî bîyay. Helmê ma ginêne yewbînî. Helmê tayê ziyaretkerdoxan boye dêne. Yewo fekboyin rastê mi ama, dîn û îman mi ra kewtêne dûrî. Zereyê mi bîyêne têsêr û têbin. Ez xo xo de qarînê û mi çimî gindirê rîyî kerdêne. Dima kî ma kewtêne ra ci weşîya fekî, weşîya pîzeyî û weşwerdişî ser o ziwandergî kerdêne. Ziyaretkerdoxan qet vengê xo nêkerdêne û xo xo de "No lajek çayê wina (nîya) bîaqil o" vatêne, winî matê rîyî mendêne.

Rastîya xo, êyê ke fekê xo boye dano ma bîyaym. Êyê ke nême ra ziyadeyêrê (jêdeyêrê) serra xo grevê vêşanî de vîyarnêne ma bîyaym. Labelê perdeyê amabî çimanê ma ser û ma ver û virardê xo nêdîne. No samed ra ma bi qalanê xo yê girsan vejînê verê ziyaretkerdoxanê bêguneyan, xo bi xo wendêne û zaf rey kî înan ra qiseyê giranî vatêne. Çike tirkan hîna (hona) nêdaybe kortika vileyê ma ro. Çike hîna derbeya 19ê Kanûne nêamaybê ra.

Êdî rojê verê 19ê Kanûne pey de mendî. Dewrê hepisxaneyanê Tîpanê E'yan û Tîpanê Taybetîyan vêrd ra şî. Nika tîpanê F, D, M û H'yan ra ber (teber) tîpî nîne naskerdiş û tîpê nê pêrunê gilor û bêkeyber (bêber) o. Yewo ke gina zere ro, xelesîyayîşê xo çin o; dinya ser o bena teng û tarî.

Hepixaneyanê tîpanê neweyan de zîyaretkerdoxan de qiseykerdiş, goş de ahîze ra beno. Mabên de camê qalindî estê. Bi ahîze veng û boya fekê kesî nêşona kesî. Pey camanê qalindan de hepsî û zîyaretkerdoxî bi hesrete yewbînî de nîyadanê (ewnênê).

Pêro derd û kulê kurdkarî û welatraheskerdişî yo. Yewo ke no semed ra gina mabênê dêsan ro, binê ezîyetanê heskerdişî de maneno û bat beno şono.

Labelê tertele-yê 19ê Kanûne heme çî şana xo ver berd. Qiseykerdişê sey adirvarnayîşî nêmendê. Heme çiyê ma sey soxînê slogananê welatî hîç bî şî. Nika bêvengî û bêqewetî bîya xapa merdişî, erzîyaya ra ma vile. Derga-derg qiseykerdiş û fikirramitiş şî vîr ra. Kesanê ke fikirramitiş xo vîr ra nêkerdo, ê kî şew û roje zereyê xo de dêsan kenê berz. Ge-ge yew qisa ge-ge kî çiyêdo bîn beno mane û dêse zereyê mehkumî rijîno mehkumî ser.

Rastîya xo çik a ez nêzanen! Vanê "Awa çemê heyatî, tim weşî û rindî ser şona". Ez, 19ê Kanûne ra nat qet awa çemê heyatî tim weşî û rindî de nêvînen. Gureyayîşê welatî kî rêçe ra vejîyo. Mixenetan pêrone fek kerd yew, heme çî çarna ra xirabî. Rindî û zerrîweşî nêmende. Ez qet xo rind nêvînen. Dîyarî de ez vera Seyfî kî qet rind û keyf de nêbîyo.

Goşanê ma de ahîze, o o hêm (yem) de ez na hêm de. Vengê xo goşanê mi de bî labelê mezgê mi ey de nêbî. Ez xo rê bêvengîya xo de ginabî pêser û hen mendîbî. Serê zerrîya min a bele de çiyê lewînê û jan (zan) dênê. Beno ya, ge-gane merdim (mordem) hetê ra goşdar

aseno, hetê ra kî keso ke tede qisey keno qet yew çekuya ey nêhesneno (nêeşnaweno). Ez kî vera Seyfî winî o hal de bîyo.

O ke şî ez gêro (cêro) ya, amo oda de ronîşt, xo bi xo xorîn-xorîn fikirîyo. Sereyê mi mi ser o bî gêj. Çimê mi bîyay tarî.

Verinde eke ez bironîştêne bifikirîne, koyî amêne mi vîr. Cengdarê raxelisîyayene amênê mi vîr. Û şaro ke eşqê welatê xo ver bîyo serxoş, hengîyo ver-verê cadeyan, govende kay keno amêne mi vîr.

Labelê nika vîrê mi de çîyo winasî (nîyanên) nêmend! Key ke ronîştî û xo xo de bifikirî, dewê xirabeyî, banê piroginayî, heywanê ke wayîre xo şî surgun û mîyan de seyîb mendê, ê û meseleyê qirkerdişê Hîris û Heştî yenê mi vîr.

Ez û Seyfî ya ke kabîn de bîyam kî mi vîr de çîyê nîyanênî bîyay. Labelê ez ke gêro ya, amo odaya xo, fikirîyo û xo xo de miradîyo. "Kaşka", va mi xo bi xo, "ez winî bêveng, pozxin û qefilîyaye mevejînê verê ey; bi keyf, bi rîyê huwayî bivejînê".

Nêbî! "Kaşka"ya mi, serê zerrîya mi de bî gireyêda kore, mende. Kaşkavatiş, heywaxkerdişê emrî (omirî) yo.

Seyfî ciwanêko biaqil o. Qîymetê malê dinya çim de çin o. Zaf zerrîpak û zerrîveşayî yo. Ey axayîne, şêxîne û bine bandura tirkî de jîbayîş (nalayîş) nêdî. Kesî ey ra "kurdo dimin", "qizilbaşo bênamûs" nêva û o nizm nêdî. Ey organîzasyonê sey terîqetî kî nas nêkerd. Niyadayişê ey, verê cû merdimî, dima kî Kurdîstanî yo.

Vera ey bêvengmendişê mi, çimê ey ra nêrema. Tenê vinet û çimê xo çarnay ra çimanê mi, va:

-Êdî nîno antiş, winî nîyo?

Mi fam kerd o qalê çiyî keno labelê mi şana (sana) bi famkorî û bi vengêdo bêzar:

-Çîyo ke nîno antiş çik o, va û cewabê persê ey bi pers da.

-Dêsi. Heyatê pey dêsan.

Mi çimê xo bota gindir kerdî û xeylêk wext tal (vengane) de nîyada. Dima kî ti vana qey ez çiyêdê nimateyî ken eşkera, winî, mi va:

-Heya (e), heya!

Mi bi cumleyanê kilmekan cewab dêne û newaştêne derga-derg qisey bikerî labelê o fikrê mi de nêbî.

-Cezaya nikayêne kî bêtera giran a, va.

Na qisa ra tepîya mi çimê xo çarnay ra çimanê ey. Ez fikirîyo ke "Ez nika çi cewab bidî ney?" Aye de çekuya ke rewna mi vîr de ya mi vate:

-Rast a, ceza nîya, poynenê (helisnenê)! Verê cû dar de kerdêne, nika kî pey dêsan de poynenê.

No cewab ey rê giran ama. Pozxinîye amê nişte ra rîyî. Giranek çimê xo çarnê ra verê linganê xo, winî mend. Tenê tepîya kî, sankî meseleyê kurdan ra hurdî-hurdî xeberdar o, wina vajirîya:

-Pîlanê ma reyêna sarê ma berd serê zîndanî!

-Lome meke! Na sanike (estaneke), sanika ma pêruna ya.

-Çayê tim sey Rastê Genimî yo? Çayê tim qaydeyê

dar û tuwerzînî (torjenî) yo! Dare tuwerzînî ra vato "Ti nişkîna (bese nêkena) mi bibirna ra labelê ez se bikerî ke dimê to mi ra yo". Dinya de şarê sey şarê ma esto? Pêro pîya bîyaym kemera canê xo. Mezgê mi nêreseno ci. Çi dem ez bifikirîyo zereyê mi ra gonî şona.

-Yewo ke mezgê xo ci reseno esto?

-Ti vana na dinya de para ma tena binkewtiş û vîndikerdiş o, va û tenê bêveng vinet, dima kî wina va:

-Yew kî nêvuriyayîş...

-Keso ke çekuyanê "vuriyayîş" (bedilîyayîş) û "agêrayîş" (yacêrayîş)î xo ziwan ra nêdano war, goşê ey biçilqê.

-Vinde! Xizirî kena vindel! Çi wext ê di çekuyî bêrê mi goş, êyê ke xeyalê Xinûs de goştêverekwerdişî de yê, ê yenê mi vîr.

Çitur ke winî va, cayê xo de ceneqîya û çimê xo çarnay ra çimanê mi. Tamê rî şî. Ti vana qey çiyêdê xelet vatbî labelê xeletîya xo ra razî bî. Ez taf de (nişka ve ra) gina po. Perso ke o mi ra omid nêkeno, mi o pers pers kerdê:

-To ra gore o kî bi xeyalanê goştê verekî (varekî) xapit?

No pers ey rê weş ama. Tamê riyê xo bî sey verêne. Qet nefikirîya û cewabo ke sereyê ey de amade yo, bi hewes da:

-Çiqas ke xeyalê goştê verekî yo, hende kî tersê merdişî yo. Ti çi pers kena! Ez çi vajî? Peynîya xo orte de ya; gêra (cêra) ra dişmenî.

Bi vengêdê nermikî:

-Kam nêgêra (nêcêra) a ke, va mi.

Piçe (vîçê) bêvengî ra tepîya mi dewam kerd:

-Winî mezane ke ez kerr û bom o. Mi game eşta no kar nêesta, ez ferq de yo kam çik o, çiba yo. Labelê dest ra çi yeno ke? Organîzasyonê sey yê ma, duwelanê (dugelanê) bînan de çi ama sere, yê ma kî o ama. Yew kerd herinda (hurendîya) heme çiyî, vet qatê asmênan. Kênek (çênek) û lajek bi hezaran ciwanî kî fiştî binê erdî (hardî) û bi destê xo peynîya xo arde.

Wina vatişê mi ra tepîya o çîka:

-Ti rast vana? Rasta peynî amê? Qet omid nêmend?

Ez binê lewan ra perpeşîyo (beşerîyo), mi va:

-Omid...

Labelê mi nêkerd tamam û ez gino zereyê bêvengî ro, wina mendo.

Seyfî, mezgê mi de ciwanê seserra vîst û yewine bî. O mi çim de kesk bî, kewe bî, sîsik û zelal bî. Dinya de çiqas rengê heyatdarî estê, o koma ê rengan bî. Mi vîr de bî ke ez ey ra vajî "Omid tu ya" labelê mi nêva. Nişkîyo (mi bese nêkerd) vajerî. Ez terso ke winavatiş beno webalêdo giran, keweno vile û ey fineno binê bandura meseleyê kurdan. Meseleyê kurdan, meseleyêdo xizonik o. Yewî ke game eşte mîyan, yan rew gineno war şono yan kî sey Pîrê Bimbarekî erzîno ra dare. Yewo ke waroginayîş û dardebîyayîşî ra reya kî yan beno çuyê destê dişmenî, gineno piştîya (posta) şarê xo ro yan kî erzenê pey dêsanê bêkeyberan û tede poynenê... Vîrê mi de çiyê winasîyî

(nîyanênî) bîyay. No semed ra nişkîyo Seyfî ra vajerî
"Omid tu ya".

Labelê ez vajerî mevajerî (nêvaja) omid o bî.

26.06.2004

Hepixaneyê Tîpê F yê Bi Numreyê 2
(2 nolu F Tipi Cezaevi), Kocaeli

Tirankî

Trane⁽¹⁴⁾ çi waxt vêrdêne ra, dormeyê ê koyî de merde û cûndeyî⁽¹⁵⁾ bîyêne têra. Trane dûr ra amêne. Amêne sey şûrê mertalî Koyê Maran kerdêne di leteyî û mabên ra vêrdêne, bîyêne derg, dûr ra dûr şîyêne. Ge-gane duduke cinitêne. Dû û vengê xo xo dima ca verdêne. Dû niştêne gewrîna koyî, bîyêne vila şîyêne. Ema gurrayîşê xo hen⁽¹⁶⁾ nêbîyêne! Bîyêne berz, ginêne çengelanê çareyê koyî, tede şîkîyêne, pişkîyêne. Pişkîyêne feqet diramê⁽¹⁷⁾ nêbîyêne vînd... Vayî fiştêne xo ver, xorîna dere-derxulan ra, tarîyê askeftan⁽¹⁸⁾, tum û gerisan ra vay dêne û teyr-tur, verg-cinawur hesnêne pê; axirê ardêne resnêne dewanê ke dormeyê Koyê Maran der ê, dosnêne gosê⁽¹⁹⁾ ê dewijan.

14- trane: trêne

15- cûnde: ganî

16- hen: wina

17- dirame: dîrheme

18- askefte: eşkefte, şikefte

19- gos: goş

Dewê ke dormeyê koyî der ê, trane tayîne ra dûr tayîne ra kî nejdî⁽²⁰⁾ mendêne. Tayê dewan ra trane amêne dîtene, tayêne ra kî⁽²¹⁾ nêamêne. Dewê ke raya trane ci ra nêasena, domananê ê dewan rê san-sodir ferq nêkerdêne, çi waxt gurrayîş hesna, ju⁽²²⁾ kay ardêne xo vîr.

Gurrayîşê çikî beno va bibo,⁽²³⁾ dewe de çitur amêne hesnayene keyîfê domanan rê vatene nêmendêne... Gosî kerdêne vît û verê xo çarnêne raya trane, bîyêne çarçim mendêne. Xora ke veng vengê tran o, reyîk kî weş yêno, şîrîniye ginêne zere û rîyê xo sey gula şîlane bîyêne ya. Aye de hay û hayleme ginêne mîyanê dewe. Domanî ju be ju keyan ra vejîyêne û oncîyêne amêne çengeyê de qelebîyêne jubîn⁽²⁴⁾. Xêlêke hayleme ra tepîya, kewtêne têdim û pêrîne⁽²⁵⁾ ebi⁽²⁶⁾ ju veng kilama kayê "trankî" vatêne:

"Tran a, lawo tran a
Vanê derg a, tede gurrena
Dudike cinena, dugel-dugel fetelîna
Kes nêzano ke çi cêrena⁽²⁷⁾..."

Honde⁽²⁸⁾ ke vengê trane nêbirîya, kilama domanan kî nêbirîyêne.

20- nejdî: nêzdi

21- kî: zî

22- ju: yew

23- va bibo): wa (wa bibo)

24- jubîn: yewbînî

25- pêrîne: pêrunê

26- ebi: bi

27- cêrena: gêrena

28- honde: hetanî

Dewanê dormeyê koyî de qal-qirrê trane zêde amêne ra. Juyo ke şêro qurbetîye⁽²⁹⁾ ya kî şêro şaristan kes-pes bicêro, muhaqqaq sodir⁽³⁰⁾ rew ra keye ra vejîno û saneno⁽³¹⁾ raya îstasyonî. Seata trane belî ya. Xora xeletî çinê bo, trane tim waxt de amêne. Keso ke îstasyon de amade yo suwar beno, şono karê xo keno û san⁽³²⁾ de onca yêno cayo ke suwar bîyo, uca de beno peya, saneno raya keyeyê xo ser. Coka kî dewan de qal û merteleyê trane timûtim vajîyêne.

Meseleyanê trane en zêde mezgê domanan de ca girewtêne. Tayîne waştêne ke trane ebi çimanê xo bivênê. Suwar bibê şêrê. Ema raya xo kotî der a, kotî ra vêrena domanî çi zanenê ke... Dîtene, ci nîştene, raye girewtene... Domanan rê her çî sey hewnanê sewan tarî û sey astaran dûr û rindek amêne.

Dormeyê Koyê Maran de dewê ke raya trane ra zêder dûr ê, înan ra ju kî dewa Derî bîye. A dewe de qalê kayê trunkî ke bî, domanan pêrîne Kemê Silêmanî ardêne xo vîr.

Serrê Kemî des û dide bîyay. Dewe de keyo ke zêder bê milk o, keyeyê înan bî. Pî û maya ey onca kî waşt ke Kemî wendene derê. Feqet Kem bî kemero şîya,⁽³³⁾ cad kerd, game nêeşte semuga⁽³⁴⁾ mektebî. Pî û

29- qurbetîye: xurbetîye

30- sodir: şewdir, nimaj, siba

31- sanayenc: şanayene

32- san: şan

33- şîya: sîya

34- semuge: şêmûge

maye nîyada⁽³⁵⁾ ke zerra Kemî wendene rê çinê ya, xo mabên de fikirîyayî û pî va:

-Nê rê (erê) no layik⁽³⁶⁾ hawo bîyo qoce qernase. Mekteb nêsono, karê nêkeno. Ma ney se bikîme?

Maye qe veng nêkerd. Pî reyêna vajîya:⁽³⁷⁾

-Domanê şarî pêro naca-oca kar û gure der ê. Ez vana ma ney birusnîme Estembol. Oca şaristano girs o, mordem nanê xo kemere ra vejeno. Va şêro xo rê karê kuyo⁽³⁸⁾. Belka destê xo museno gureyê, zenatê museno. Nîyadana ke Heq ci rê keyberêde xêrî kerd ya⁽³⁹⁾, ma rê kî qurisê⁽⁴⁰⁾ faydeyê xo bî.

Cenîke onca vengê xo nêkerd. Pî kî vengê xo birna. Ema fikirîyêne. Waxtê ra dîma Estembol rusnayîne⁽⁴¹⁾ ci rê xelet amê, aye ra cayena va:

-Eke ma ney rusneyîme şaristan, no na fa⁽⁴²⁾ kî meşêro oca berdoş mebo?

Cenîke ra onca veng nêvejîya. Mordemê⁽⁴³⁾ nîyada ke cewab nêyêno, xo xo de⁽⁴⁴⁾ fikirîya. Nata ont nêbî, bota⁽⁴⁵⁾ mord⁽⁴⁶⁾ nêbî.

35- nîyadayene: ewnîyayene

36- layik: lajek

37- vajîyayene: vajirîyayene

38- karê kuyo: dekewo karê, bikewo karê

39- kerd ya: akerd

40- quris: quriş

41- rusnayene: şawitene

42- fa: rey, defa

43- mordem: merdira, mêrdek

44- xo xo de: xo bi xo

45- bota: weta

46- mordene: hûmaritene, amordene

Niyada ke Estembol rusnayîş fayde nêdano, o waxt pî û maye niştî ro, mabênê xo de na mesela qesey kerde û qerar da ke Kemî merusnê şaristan, ey şuyaneyê⁽⁴⁷⁾ dewe kerê.

Feqet mesela Estembolî reştbi⁽⁴⁸⁾ gosê Kemî. Keyfê xo hen bî ke nêamêne vatene. Xo xo de hîrqêne û sa bîyêne⁽⁴⁹⁾. Trane amêne vîr. Nanê suke amêne vîr. Keyfan ver zereyê xo tede gîrîyêne. Waştêne ke xo hard de geviz bido. Waştêne ke têdima tîrfistikan berzo. Ema waxtode kilmek ra tepîya heşîya pê⁽⁵⁰⁾ ke pî û maye caymiş bîyê, nêrusnenê şaristan. Çokê xo şîkîyay. Vileyê⁽⁵¹⁾ xo bî çewt, gina ver ro. Vengûvaz⁽⁵²⁾ bi ci birîya û bet û benzê xo rema. Murixanê tirsan ver arnexîya xo zere.

Wusar bî. Dewe de çitur qalê şuyaneyîne bi, pîyê Kemî vejîya meydan û vajîya:

-Dewijî munasib bivînî va emser layîkê ma malî biçi-rayno. Ha wo bîyo qoce camêrd. Va kes meterso, o malî rê rind wayîr vejîno.

Dewijan vatena pî ca de dîye û Kem bî şuyane. O çitur heşîya pê ke kerdo şuyane, vileçewtî û pozxinîya xo her ke şîye bîye zêde. Ema mabên ra rozê-di rozî nêvêrdî ke Kem cor ra heta cêr vurîya. Tomê xo kî amaybî ca. Fikrêde newe ard bi xo vîr. Hîrqêne û xo bi xo vatêne:

47- şuyane: şiwane

48- reştbi: resaybî

49- sa bîyene: şa bîyêne

50- heşîya pê: pêhesîya

51- vile: mil

52- vengûvaz: vengûvaj

"Nêrusnenê va merusnê. Ez kî malî sanena xo ver, bena gilê koyî. Ko berz o, ser ra hemû ca aseno. Kam çi zano, belka trane û şaristan kî..."

Kem rozê nejdîyê dewe de, bineyê ju merxe de nişt-bî ro, xeyal û xecelê trane de bî. Bîrde⁽⁵³⁾ gurrayîş ama gos. Gosê xo kerdî berz û hen mend. Waxtê ra tepîya rest ferq ke veng vengê tran o. Aye ra çîkiye ginê ci. Ebi talaşe wuşt ra⁽⁵⁴⁾ û voşt⁽⁵⁵⁾ zereyê dewe. Domanê ke çîkiya ey heşna, bîyay têra û ju bi ju vejîyay teber. Solixê de jubîn dî û amay qelebîyay jubîn.

Xeylê hayleme ra dim Kem ver de, êyê bînî kî dima ra, kilama trunkî fek de, kewtî çenganê dewe. Di-hîrê doran ra tepîya dewe ra vejîyay...

Kem ver de bî, kilame fek de bîye. Vengê trane girewtbî xo ver, sey mayînanê rewanan voştêne. Domanî şaş mendî. Tersayî. Ju bi ju ci ra vişîyay.⁽⁵⁶⁾ Şîya⁽⁵⁷⁾ koyî dewe temite. Muxirbe cêra de, astaran asmên neqesna.⁽⁵⁸⁾ Asme⁽⁵⁹⁾ vejîyaybî, sey şîniya⁽⁶⁰⁾ sêmîne bereqîyêne. Kem hayî rê asme û astaran nêbî. Binê pesê sewe de rut û rupal mendbî. Xo ra vêrdbî. Gurrayîş yêno gos, nêyêno, hayî rê ci nêbî. Voştêne. Voşt... voşt... voşt...

53- bîrde: nişka (bi tirkî "birden")

54- wuşt ra: werişt

55- voşt: vazda

56- vişîyayene: vişîyayene, qerîfîyayene

57- şîye: sîye, sersî, versî

58- neqesnayene: neqîşnayene

59- asme: aşme

60- şîni: sênî

A roze ra tepîya qulê Heqî rîyê Kemî nêdî. Dewe de her fekî ra vengê vejîyêne. Tayê dewijan vatêne:

"Nê lawo, o nika Estembol der o. Zobîna kata şono ke?"

Tayîne kî "Domano xerîb çî zano Estembol kotî yo? Kam çî zano çî ama ser", vatêne.

Tayîne kî vatêne:

"La-lawo o xora çîyêdo budela bî! Eskifle ke dormeyê raya trane der o."

Dewe de qeseya cip peyene ju cenîkade kokime vate. Cenîke nîya vajîye:

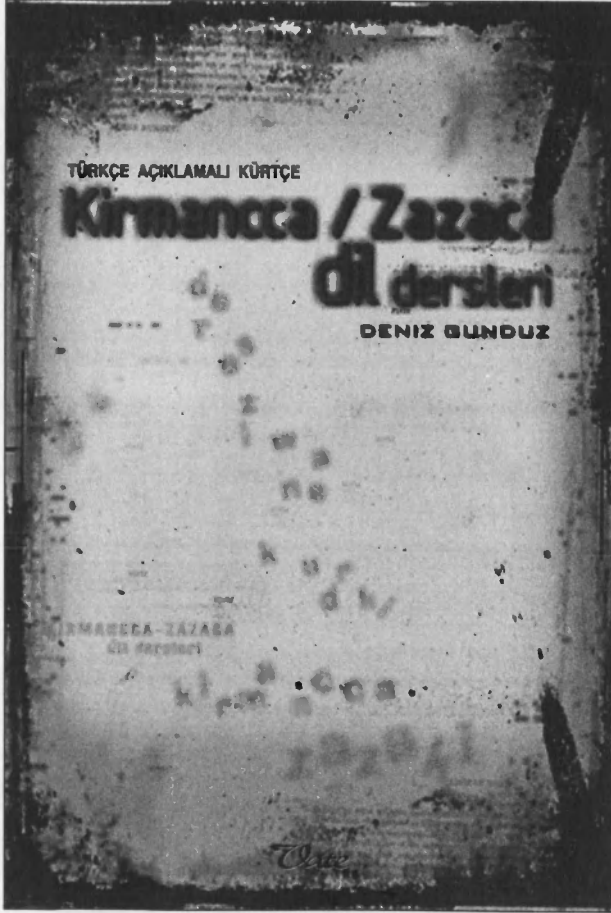
"Mi bînsewe⁽⁶¹⁾ hewn dî. Hewn de ju milakete kewtîbî tonê⁽⁶²⁾ trane. Kem kî fiştî xo dima. Mabênê Heyderpaşa û Qurtalanî (Kurtalanî) de yêne-şonê, yêne-şonê. Honde ke dîna bibo, ê têdima yêne-şonê."

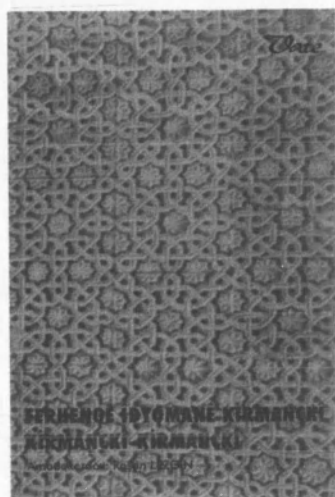
Na vatene ra dima kesî qeseyê nêva. Namê Kemî dewijan pêrîne vîr de bî ema kesî behs nêkerdêne.

61- bînsewe: abîşo, şewa ke şî

62- ton: şekl

KITABÊ MA YÊ BÎNÎ

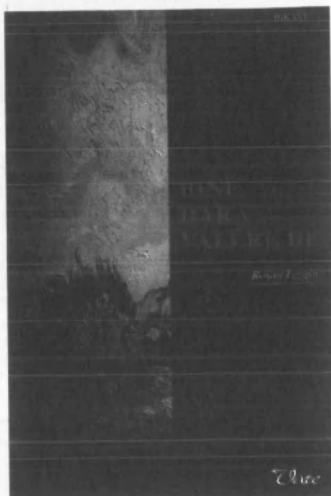
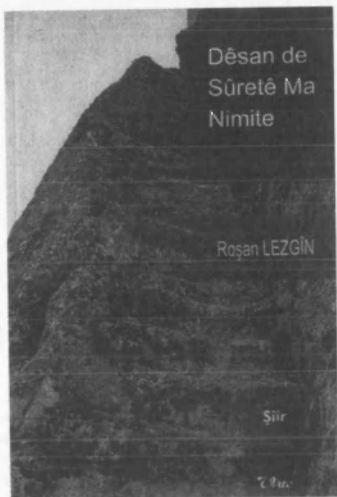

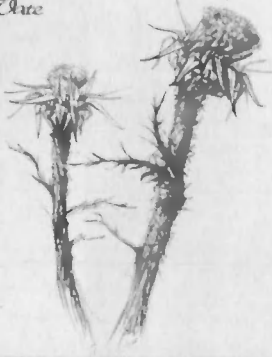
BEYI SE BENA?

J. İHSAN ESPAR

Önce

hikayeyê koyê bîngofî
deniz gunduz

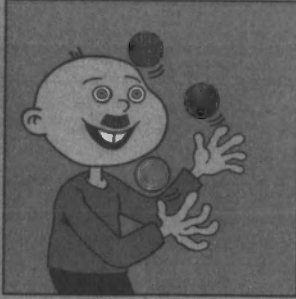
GİMGİM ZERREYÊ MA DE

AKMAN GEDİK

FOLKLOR

Önce

Lajeko Zimbêlin

Hamdi Özyurt

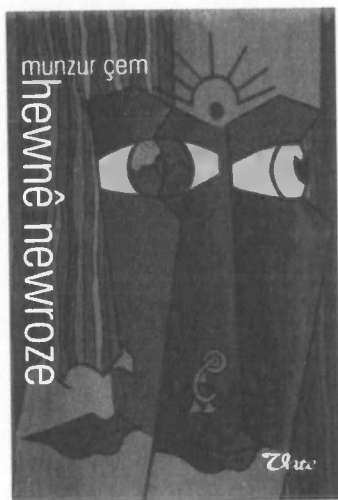
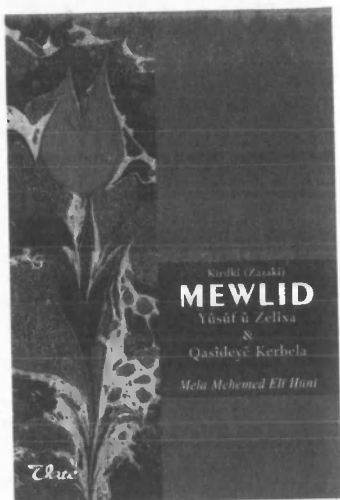
Önce

Dergûş Çira Berbeno?

Hamdi Özyurt

Önce

Omid Esto

... Seyfî, mezgê mi de ciwanê seserra vîst û yewîne bî. O mi çim de kesk bî, kewe bî, sîsik û zelal bî. Dinya de çiqas rengê heyatdarî estê, o koma ê rengan bî. Mi vîr de bî ke ez ey ra vajî "Omid tu ya" labelê mi nêva. Nişkîyo (mi bese nêkerd) vajerî. Ez terso ke winavatiş beno webalêdo giran, keweno vile û ey fineno binê bandura meseleyê kurdan. Meseleyê kurdan, meseleyêdo xizonik o. Yewî ke game eşte mîyan, yan rew gineno war şono yan kî sey Pîrê Bimbarekî erzîno ra dare. Yewo ke waroginayîş û dardebîyayîşî ra reya kî yan beno çuyê destê dişmenî, gineno piştîya (posta) şarê xo ro yan kî erzenê pey dêsanê bêkeyberan û tede poynenê... Vîrê mi de çiyê winasîyî (nîyanênî) bîyay. No semed ra nişkîyo Seyfî ra vajerî "Omid tu ya". Labelê ez vajerî mevajerî (nêvaja) omid o bî...

ISBN 975627808-0

9 789756 278086

Vate